

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PRIBENÍK NA OBDOBIE 2016 – 2023**

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pribeník na obdobie 2016 - 2023
Územné vymedzenie :	Košický kraj, okres Trebišov, obec Pribeník
Dátum schválenia PHSR:	
Obdobie platnosti:	2016 - 2023
Verzia	1.0

1	Úvod.....	6
2	Základné informácie o obci	11
2.1	História obce	11
2.2	Geografická poloha	11
2.3	Prírodné pomery a klíma	12
2.4	Krajinná štruktúra.....	14
3	Analytická časť	16
3.1	Analýza vnútorného prostredia	16
3.1.1	Demografia.....	16
3.1.2	Bývanie.....	20
3.1.3	Trh práce a nezamestnanosť	21
3.1.4	Občianska a technická vybavenosť	24
3.1.4.1	Občianska vybavenosť	24
3.1.4.1.1	Vzdelávanie	24
3.1.4.1.2	Šport a športové zariadenia.....	25
3.1.4.1.3	Zdravotníctvo.....	25
3.1.4.1.4	Sociálne služby	25
3.1.4.1.5	Cestovný ruch a rekreácia.....	25
3.1.4.1.6	Kultúrne inštitúcie a kultúrne pamiatky	26
3.1.4.2	Technická infraštruktúra	27
3.1.4.2.1	Cestná sieť a dopravné systémy	27
3.1.4.2.2	Energetické hospodárstvo.....	28
3.1.4.2.3	Telekomunikácie	28
3.1.4.2.4	Odpadové hospodárstvo	29
3.1.4.2.5	Environmentálna infraštruktúra.....	29
3.1.4.3	Štandardy minimálnej vybavenosti obce	30
3.2	Zhodnotenie súčasného stavu územia - SWOT analýza	31
3.3	Analýza vonkajšieho prostredia	33
3.3.1	Vonkajšie faktory rozvoja územia vplyv vonkajšieho prostredia na rozvoj územia, STEEP analýza	33
3.4	IDENTIFIKÁCIA POTRIEB, VÝCHODÍSK A MOŽNÝCH RIEŠENÍ.....	41
4	STRATEGICKÁ ČASŤ	44
5	PROGRAMOVÁ ČASŤ	45
5.1	Špecifikácia a popis opatrení.....	46

5.2	Projektové zámery	54
5.3	Merateľné ukazovatele	56
5.4	Projektové zámery so spracovanou štúdiou / projektovou dokumentáciou / vydanými povoleniami	57
6	REALIZAČNÁ ČASŤ	59
6.1	Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n+2)	59
7	FINANČNÁ ČASŤ	61
8	ZÁVER	63
9	POUŽITÉ ZDROJE	64
10	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	66

Tabuľka 1.	Formulár Ú1 - Harmonogram spracovania.....	7
Tabuľka 2.	Proces spracovania	7
Tabuľka 3.	Prehľad operačných programov a riadiacich orgánov	10
Tabuľka 4.	Základná charakteristika obci (k 31.12.2014)	11
Tabuľka 5.	Výmera územia obce v hektároch.....	14
Tabuľka 6.	Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia.....	16
Tabuľka 7.	Pohyb obyvateľstva (2005-2014)	17
Tabuľka 8.	Národnostné zloženie obyvateľov obce.....	18
Tabuľka 9.	Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	19
Tabuľka 10.	Byty podľa typu budovy	20
Tabuľka 11.	Byty podľa typu vlastníctva.....	20
Tabuľka 12.	Miera evidovanej nezamestnanosti (v %).....	21
Tabuľka 13.	Uchádzači o zamestnanie podľa veku v okrese Trebišov	21
Tabuľka 14.	Znevýhodnený uchádzači o zamestnanie v okrese Trebišov	21
Tabuľka 15.	Evidovaní uchádzači o zamestnanie v obci	22
Tabuľka 16.	Trvalo bývajúce obyvateľstvo v obci podľa ekonomickej aktivity	22
Tabuľka 17.	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo odvetvia ekonomickej činnosti rok 2011.....	22
Tabuľka 18.	Postavenie obyvateľov v zamestnaní.....	23
Tabuľka 19.	Vybavenosť obce	30

Graf 1.	Vývoj počtu obyvateľov od roku 2005 do 2014	17
Graf 2.	Veková štruktúra obyvateľstva (2014)	17
Graf 3.	Národnostné zloženie obyvateľov obce	18
Graf 4.	Obyvateľstvo obce podľa vierovyznania obyvateľov	18
Graf 5.	Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania.....	19

Obrázok 1.	Mapa Košického samosprávneho kraja	11
Obrázok 2.	Mapa geomorfologických jednotiek (Atlas krajiny SR, 2002)	12

Obrázok 3. Klimatické oblasti (Atlas krajiny SR,2002)	13
Obrázok 4. Kvalita životného prostredia - zaťaženie okresov stresovými faktormi.....	14
Obrázok 5. Mapa cyklotrás časti Košického kraja	27

Ďalšie kopírovanie a nakladanie so strategickým dokumentom „PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PRIBENÍK NA OBDOBIE 2016 - 2023“ podlieha zákonu 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) a v znení neskorších predpisov.

1 Úvod

1.1 Obsah dokumentu

Obec Pribeník aktualizuje strednodobý strategický dokument s názvom Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pribeník na obdobie 2016 - 2023 (ďalej len PHSR) v súlade so zákonom NR SR č. 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja obce, pričom oficiálny názov strategického dokumentu je v súlade s § 5 tohto zákona. Tento dokument na základe spracovania aktuálnych a relevantných štatistických údajov, ako aj verifikovaných údajov, výstupov z analytickej časti, SWOT analýzy a identifikovaných potrieb, východísk a možných riešení, navrhne rozvojovú stratégiu rozvoja obce.

Stratégia, ktorej vízia, ciele, opatrenia a aktivity budú stanovené s ohľadom na existujúce endogénne a exogénne zdroje, bude prihliadať na reálne možnosti čo najefektívnejšieho využitia a zhodnotenia definovaných zdrojov s cieľom rozvoja miestnej ekonomiky, jedného z predpokladov dosiahnutia vyššej kvality života obyvateľov.

Obsah PHSR je definovaný nasledovne:

Analytická časť poskytuje databázu základných informácií, obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie. Identifikuje potreby, ktoré sú potrebami a zároveň predpokladmi a príležitosťami pre rozvoj obce, ale poukazuje aj na možné riziká a ohrozenia. Analytická časť naznačuje potenciál vo využívaní endogénnych a exogénnych zdrojov.

Strategická časť definuje stratégiu rozvoja obce pričom zohľadňuje jeho vnútorné špecifiká a stanovuje víziu, prioritné oblasti, globálne a špecifické ciele rozvoja pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky záujme dosiahnutia vyváženého a udržateľného rozvoja územia obce.

Programová časť obsahuje v rámci jednotlivých prioritných oblastí a stanovených cieľov popis opatrení a aktivít nevyhnutných na zabezpečenie realizácie PHSR. Obsahuje zároveň návrh predpokladaných projektových zámerov a súbor merateľných ukazovateľov, v niektorých podkapitolách uvádza konkrétne výstupy, výsledky a očakávaný dopad.

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie a koordinácie počas implementácie dokumentu, systém monitorovania a hodnotenia, akčný plán pre vybrané aktivity s udaním vecnej a časovej realizácie a s udaním predpokladaných zdrojov financovania.

Spracovateľ dokumentu kvôli lepšej prehľadnosti spracoval údaje do jednotlivých tabuliek.

Finančná časť obsahuje plánované finančné alokácie na jednotlivé opatrenia a aktivity, termín ich realizácie a predpokladané zdroje financovania jednotlivých aktivít v rámci Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

PHSR obce je otvorený strategický dokument, ktorý bude v procese implementácie možné aktualizovať. PHSR obce bol spracovávaný v priebehu roka 2016.

Tabuľka 1. Formulár Ú1 - Harmonogram spracovania

Termín	2016		
	I.	II.	III.
Prípravná fáza			
Analytická časť			
Strategická časť			
Programová časť			
Realizačná časť			
Finančná časť			
Finalizácia, schvaľovanie, SEA			

Tabuľka 2. Proces spracovania

Zapojenie aktérov regionálneho rozvoja	<ul style="list-style-type: none"> - externou spoločnosťou - v spolupráci: <ul style="list-style-type: none"> o s externými odborníkmi o so starostom obce o so zamestnancami obce - konzultovaný: <ul style="list-style-type: none"> o s poslancami obecného zastupiteľstva - možnosť pripomienkovania: <ul style="list-style-type: none"> o dotknutými subjektmi o verejnosťou
Zapojenie verejnosti	<ul style="list-style-type: none"> - prostredníctvom online dotazníkového prieskumu na webovej stránke obce, - možnosťou konzultácií na obecnom úrade - možnosťou konzultácií s externou spoločnosťou/ externými odborníkmi
Zohľadnenie názorov verejnosti	<ul style="list-style-type: none"> - zapracovanie výstupov z dotazníkového prieskumu do pripravovaného strategického dokumentu
Publicita	<ul style="list-style-type: none"> - informácie zverejňované na webovej stránke - informácie zverejňované na úradnej tabuli - informácie poskytované na zasadnutiach obecného zastupiteľstva
Financovanie spracovania	<ul style="list-style-type: none"> - z rozpočtu obce

1.2 Súlad s východiskovými koncepčnými dokumentmi

Obec Pribeňík plánuje prostredníctvom intervencií definovaných v tomto dokumente do vymedzeného územia v období rokov 2016 – 2023 komplementárne nadviazať na ďalšie koncepcie, plány, stratégie a programy, ktoré zameraním svojich intervencií môžu prispieť k dosahovaniu stanovených cieľov. Výsledkom procesu implementácie dokumentu bude rast konkurencieschopnosti miestnej ekonomiky, jeho dopadom bude zvyšovanie kvality života obyvateľov obce a pridanou hodnotou bude vygenerovanie synergického efektu.

Východiskovým dokumentom na národnej úrovni, o ktorý sa PHSR obce Pribeník opiera, s rešpektovaním jeho vízie a strategického cieľa, je Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Na regionálnej úrovni sú to strategické dokumenty KSK a na miestnej úrovni dokumenty schválené obecným zastupiteľstvom. Dôležitú úlohu zohráva aj dokument regionálneho významu stratégia CLLD, pripravená na úrovni miestnej akčnej skupiny.

Svojím tematickým zameraním bude PHSR v nadväznosti a doplnkovosti s nasledujúcimi aktuálnymi / pripravovanými dokumentmi:

miestna úroveň:

- Stratégia CLLD

Úroveň KSK:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK 2016 – 2022
- Regionálna integrovaná územná stratégia Košického kraja 2014 - 2020
- Územný plán VÚC KSK, zmeny a doplnky 2014
- Konceptia rozvoja kreatívnej ekonomiky v KSK
- Optimalizácia siete sociálnych služieb poskytovaných zariadeniami v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK
- Konceptia merania hmotnosti nápravových zaťažení cestných vozidiel na cestách II. a III. triedy vo vlastníctve KSK
- Konceptia starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru 2008 – 2015
- Konceptia rozvoja odborného vzdelávania na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti
- Konceptia rozvoja práce s mládežou KSK
- Konceptia rozvoja informačných systémov KSK
- Štandardizácia regionálnych knižníc
- Stratégia rozvoja kultúry KSK
- Stratégia vo vzťahu k marginalizovaným skupinám KSK
- Zámer vytvorenia Regionálneho inovačného centra Košice
- Zámer rozvoja cestnej infraštruktúry KSK zo zdrojov EÚ na roky 2008 – 2013
- Stratégia rozvoja vidieka
- Racionalizácia siete škôl a školských zariadení
- Konceptia rozvoja sociálnych služieb KSK
- Konceptia rozvoja športu KSK
- Energetická politika KSK
- Zámer výstavby Globálneho logistického industriálneho parku v Košiciach
- Konceptia využívania obnoviteľných zdrojov energie v KSK
- Stratégia rozvoja ľudských zdrojov KSK 2006 – 2013
- Konceptia financovania výstavby, rekonštrukcie a opravy ciest II. a III. triedy a obnovy technického vybavenia Správy ciest KSK na obdobie roku 2009, stavebné úpravy ciest II. a III. triedy v roku 2006
- Konceptia rozvoja sociálnych služieb v KSK na roky 2007 – 2013
- Rozvojový plán Slovensko - Východ

- Konceptia nakladania s odpadmi v Košickom kraji

národná úroveň

- Partnerská dohoda SR 2014-2020
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR
- Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020
- Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Program stability Slovenskej republiky na roky 2012 až 2015
- Operačné programy SR financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020
- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016
- Národný strategický plán rozvoja vidieka pre programové obdobie 2007 – 2013
- Program rozvoja vidieka 2014-2020
- Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku
- Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 - 2015
- Konceptia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015
- Národný strategický plán rybného hospodárstva SR 2007 - 2013
- Operačné programy SR na programové obdobie 2007 – 2013
- Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020
- Zákon NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
- Zákonom 336/2015 Zákon o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 11. novembra 2015
- Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z v znení neskorších predpisov

nadnárodná úroveň

- Stratégia Európa 2020
- Programy medziregionálnej spolupráce INTERREG - Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2014-2020

Prostredníctvom výziev v rámci jednotlivých operačných programov budú môcť žiadatelia/prijímatelia získať nenávratný finančný príspevok na realizáciu aktivít v oblastiach stanovených v súlade s cieľmi Slovenskej republiky rešpektujúcich ciele EÚ.

Tabuľka 3. Prehľad operačných programov a riadiacich orgánov

Operačný program	Riadiaci orgán
Ludské zdroje (LZ)	MPSVR SR
Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR
Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR
Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR
Rozvoj vidieka	MPaRV SR
Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVaŠ SR
Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR
Technická pomoc (TP)	ÚV SR
<p>Európska územná spolupráca: <u>Program cezhraničnej spolupráce:</u> Poľsko – Slovenská spolupráca ENI Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina 2014 – 2020</p> <p><u>Program nadnárodnej spolupráce</u> Stratégia Európa ETC Dunaj</p> <p><u>Programy medziregionálnej spolupráce</u> <u>INTERREG</u> <u>ESPN</u> <u>URBACT</u></p>	<p>MPaRV SR</p> <p>ÚV SR</p> <p>MH SR MDVRR SR MDVRR SR</p>

2 Základné informácie o obci

Tabuľka 4. Základná charakteristika obci (k 31.12.2014)

<i>Kód obce</i>	528684
<i>Názov okresu</i>	Trebišov
<i>Názov kraja</i>	Košický samosprávny kraj
<i>Štatút obce</i>	obec
<i>PSČ</i>	076 51
<i>Telefónne smerové číslo</i>	+421 56
<i>Prvá písomná zmienka o obci (rok)</i>	1323
<i>Celková výmera územia obce [ha]</i>	1232,22
<i>Počet obyvateľov</i>	1016
<i>Hustota obyvateľstva na km²</i>	82,47

2.1 História obce

2.2 Geografická poloha

Obec Pribeník je jednou z 82 obcí okresu Trebišov (4 obce majú štatút mesta) pričom patrí do územnej správy Košického samosprávneho kraja. Najbližšie mesto je Kráľovský Chlmec, nachádzajúci sa severne od obce približne 4,4 km. Okresné mesto Trebišov je vzdialené 60 km severozápadne.

Obrázok 1. Mapa Košického samosprávneho kraja

Katastrálne územie obce Pribeník susedí s katastrálnymi územiami:

- a) na západe obec: Malý Horeš
- b) na juhu: štátna hranica s Maďarskom
- c) na východe obec: Dobrá

d) na severe obec: Kráľovský Chlmec

2.3 Prírodné pomery a klíma

GEOMORFOLOGIA

Z hľadiska geomorfologického členenia krajiny radíme okres Trebišov do dvoch geomorfologických oblastí, a to Matransko-slanskej oblasti a oblasti Východoslovenskej nížiny.

Obrázok 2. Mapa geomorfologických jednotiek (Atlas krajiny SR, 2002)

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

Obec Pribeník sa nachádza v území, ktoré z hľadiska geomorfologických jednotiek krajiny radíme k podsústave Panónska panva, provincii Východopanónskej panvy a subprovincii Veľkej Dunajskej kotliny, pričom patrí do oblasti Východoslovenskej nížiny časť Medzibodrocké pláňavy.

GEOLÓGIA

Geologická stavba obce Pribeník je tvorená neogénnymi horninami ako sú: kaolinické íly, piesky, štrky, ojedinelé sloje lignitu (poltárske, senianske a lelovské súvrstvie).

PÔDNE POMERY

Pôdne typy

Základnou kategorizačnou jednotkou pôdy sú pôdne typy. V okrese Trebišov sa nachádzajú luvizeme, fluvizeme, černozy, hnedozeme, čiernice, kambizeme, regozeme, pseudogleje, litozem, ranker, zrazy a gleje. Najviac sú však v okrese zastúpené fluvizeme, ktoré zaberajú viac než 38 % z rozlohy ornej pôdy. V katastrálnom území obce sa nachádzajú prevažne fluvizeme.

VODSTVO

Povrchové vody

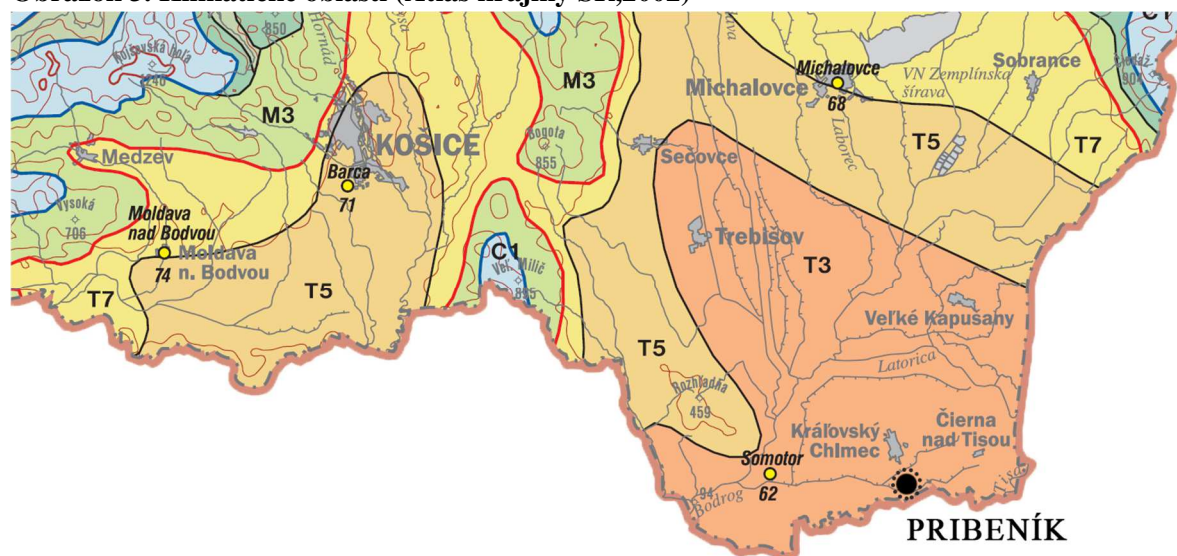
V katastrálnom území obce sa nachádza viacero menších vodných tokov.

KLIMATICKÉ POMERY

Okres Trebišov radíme z hľadiska klimatických pomerov do mierneho podnebného pásma, jednotlivé oblasti okresu môžeme rozdeliť na okrsky:

- T3** teplý, suchý okrskok, s chladnou zimou - priemerná teplota v januári menej ako $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$ (južné a juhovýchodné časti Východoslovenskej nížiny)
- T5** teplý, mierne suchý okrskok s chladnou zimou a počtom letných dní viac ako 25 za rok a maximálnou teplotou nižšou ako $25\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Zemplínske vrchy a Východoslovenská pahorkatina)
- T7** mierne teplý, mierne vlhký okrskok, s chladnou zimou – priemerná teplota v januári menej ako $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$ (časť Východoslovenskej pahorkatiny pri Slanských vrchoch)
- M3** mierne teplý, mierne vlhký okrskok, pahorkatinový až rovinnatý - priemerná teplota vzduchu v júli menej ako $12\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Slanské vrchy).

Obrázok 3. Klimatické oblasti (Atlas krajiny SR,2002)

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

Obec patrí do okrsku T3 - teplý, suchý okrskok, s chladnou zimou.

Ochrana prírody

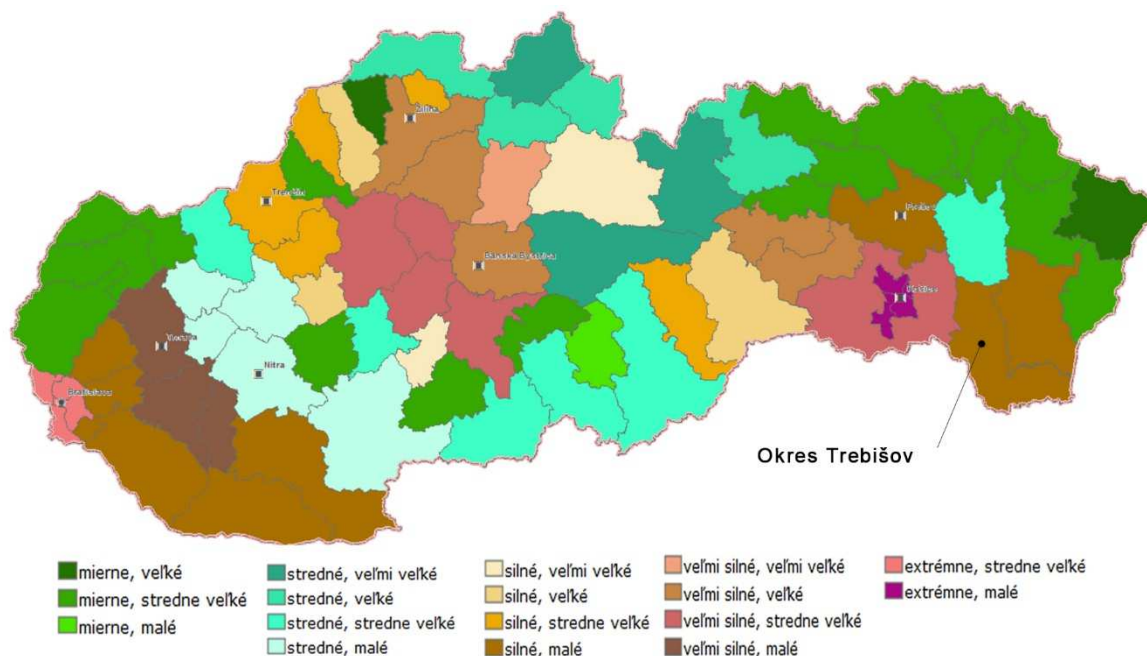
V katastrálnom území obce (v severozápadnej časti obce) sa nachádza Chránené vtáčie územie Medzibodrožie, kde je zaznamenaný výskyt chránených vtákov: bociana bieleho, bociana čierneho, brehule hnedej, bučiacika močiarného, bučiaka trst'ového, d'atľa hnedkavého, d'atľa prostredného, haje tmavej, hrdličky poľnej, bučiaka nočného, chochlačky bielookej, chriašťaľa malého, chriašťaľa poľného, kačice chrapľavej, kalužiaka červenonohého, kane močiarnej, kane popolavej, krutihlava hnedého, ľabtušky poľnej, muchárika bieločrkého, muchára sivého, penice jarabej, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, pŕhľaviara čiernohlavého, rybára bahenného, rybára čierneho, rybárika riečného, škovránka stromového, strakoša červenochrbtého, strakoša kolesára, včelára lesného, včelárika zlatého, volavky bielej, volavky

purpurovej, volavky striebistej, výrika lesného. CHVÚ vznikli a boli vyhlásené s cieľom zabezpečenia prežitia a rozmnožovania ohrozených rastlín a živočíchov na území biotopov.

Obrázok 4. Kvalita životného prostredia - zaťaženie okresov stresovými faktormi

2.4 Krajinná štruktúra

Katastrálne územie obce má celkovú rozlohu 1232,22 hektárov. Prevažnú časť územia obce tvorí poľnohospodárska pôda, ktorá tak tvorí 79,43 % z celkovej rozlohy.

Najväčší podiel z poľnohospodárskej pôdy tvorí orná pôda – 978,78 hektára. Trvalé trávnaté porasty sú zastúpené 103,23 hektármi, záhrady 58,26 hektármi a vinice 0,46 hektármi. Na území obce, ale aj v okolí prevláda rastlinná výroba, ktorá je zameraná hlavne na pestovanie obilnín, olejnín a krmovín. Pestuje sa tu však aj energetická tráva.

Nepoľnohospodárska pôda sa rozprestiera na 253,44 hektároch. Zastavané plochy a nádvorcia zaberajú 132,53 ha, vodná plocha 30,92 ha. Najmenšiu výmeru tvoria lesné pozemky, keďže územie patrí k územiám takmer bez lesných porastov.

Tabuľka 5. Výmera územia obce v hektároch

Celková výmera územia obce	spolu	1232,22
Poľnohospodárska pôda	spolu	978,78
	orná pôda	816,83
	vinica	0,46
	záhrada	58,26
	trvalý trávny porast	103,23
Nepoľnohospodárska pôda	spolu	253,44

	lesný pozemok	11,23
	vodná plocha	30,92
	zastavaná plocha a nádvorie	132,53
	ostatná plocha	78,76

Zdroj: ŠÚ SR

3 Analytická časť

3.1 Analýza vnútorného prostredia

Interná analýza, analýza vnútorného prostredia územia, skúma a hodnotí vnútorné prostredie na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát, najmä štatistických údajov získaných z overených zdrojov (napr. štatistický úrad SR, UIPŠ, databázy jednotlivých ministerstiev, a pod.), ale aj na základe verifikovaných údajov a skúseností expertov zaoberajúcich sa jednotlivými riešenými oblasťami.

Úlohou analýzy vnútorného prostredia je nájsť príčiny nepriaznivého stavu v jednotlivých sektoroch miestnej ekonomiky, resp. vo vybraných oblastiach a v nasledujúcich častiach dokumentu naznačiť potreby, ktoré je možné vnímať aj ako príležitosti rozvoja. Keďže najčastejšie príčiny nepriaznivého stavu súvisia s nedostatočným potenciálom ľudských zdrojov, nevyužívaním správnych metód, či postupov pri riadení, nedostatkom informácií a dát ako podkladov ku správne posúdeniu a rozhodnutiu, ale aj s nedostatočnou analýzou vnútorného a vonkajšieho prostredia a ich možnej synergie a na základe toho nevhodne umiestnených investícií, je dôležité zmapovať a spracovať najmä tie skupiny dát, ktoré tieto príčiny pomôžu identifikovať.

Výstupy z internej a externej analýzy tvoria východisko pre správne nastavenie rozvojovej stratégie.

3.1.1 DEMOGRAFIA

Vývoj počtu trvalo bývajúceho obyvateľstva

Tabuľka 6. Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia

Rok	Muži	Ženy	Spolu	Priemerný vek
2005	461	505	966	39,93
2006	461	506	967	39,96
2007	465	515	980	39,93
2008	471	517	988	40,12
2009	479	541	1020	39,75
2010	483	534	1017	40,00
2011	491	536	1027	39,77
2012	498	534	1032	40,09
2013	491	532	1023	40,43
2014	489	527	1016	41,14

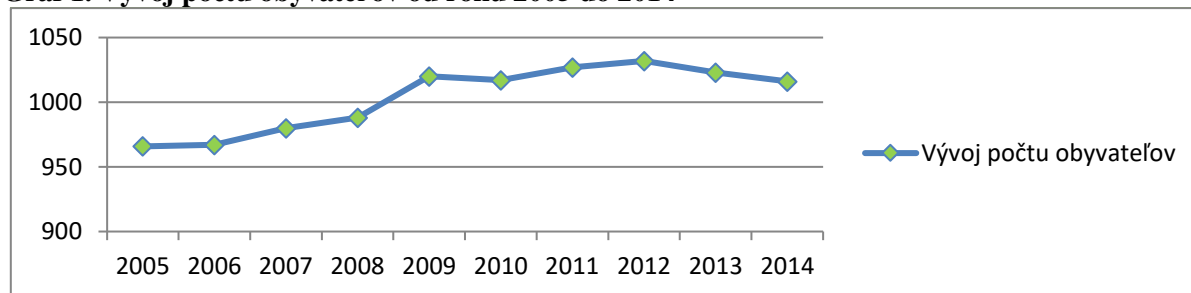
Zdroj: ŠÚ SR údaje k 31.12

Z údajov vo vyššie uvedenej tabuľke vyplýva, že v obci je dlhodobo vyšší podiel žien ako mužov. Od roku 2005 do roku 2012 v obci sledujeme nárast počtu obyvateľov. V roku 2013 bol v obci zaznamenaný pokles o 9 obyvateľov, v roku 2014 o ďalších 7 obyvateľov. Priemerný vek obyvateľov od roku 2005 stúpa a v súčasnosti je na úrovni 41,14.

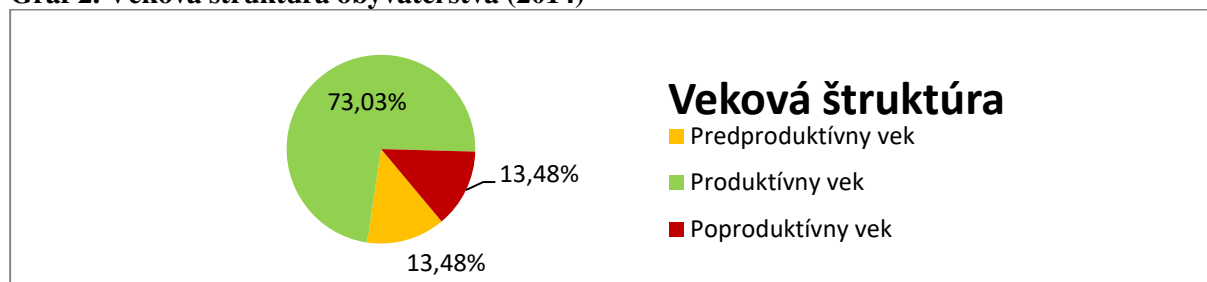

Graf 1. Vývoj počtu obyvateľov od roku 2005 do 2014

Zdroj: ŠÚ SR údaje k 31.12

Graf 2. Veková štruktúra obyvateľstva (2014)

Ukazovateľ	Počet	%
Predproduktívny vek (14 a menej rokov)	137	13,48
Produktívny vek (15-64 rokov)	742	73,03
Poproduktívny vek (65 rokov a viac)	137	13,48

Zdroj: ŠÚ SR

Najväčšiu časť obyvateľov v obci (73,03%) tvoria obyvatelia v produktívnom veku, čo je v porovnaní s priemerom v okrese viac o necelé 3% (70,11%), a zároveň je priemer v obci vyšší aj oproti celoslovenskému priemeru (70,73%), teda o 2,3%.

Tabuľka 7. Pohyb obyvateľstva (2005-2014)

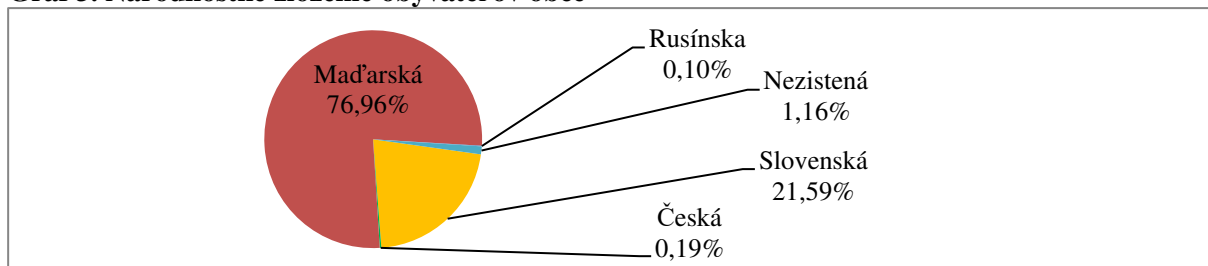
Ukazovateľ	Počet v rokoch									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Natalita	11	6	11	5	13	7	5	4	10	4
Mortalita	11	17	13	8	13	18	13	11	13	6
Priťahovaní	21	27	29	27	45	27	17	19	12	14
Vysťahovaní	13	15	14	16	13	19	9	7	18	19
Celkový prírastok	8	1	13	8	32	-3	0	5	-9	-7

Zdroj: ŠÚ SR

Negatívny trend na úrovni migračného salda, ktorý sledujeme od roku 2013, je v okrese zapríčinený prioritne sťahovaním. Negatívna prognóza v nasledujúcich rokoch je čiastočne spôsobená predpokladaným pokračujúcim trendom odlivu mladých ľudí za prácou do perspektívnejších oblastí v medzinárodnom kontexte.

Graf 3. Národnostné zloženie obyvateľov obce

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

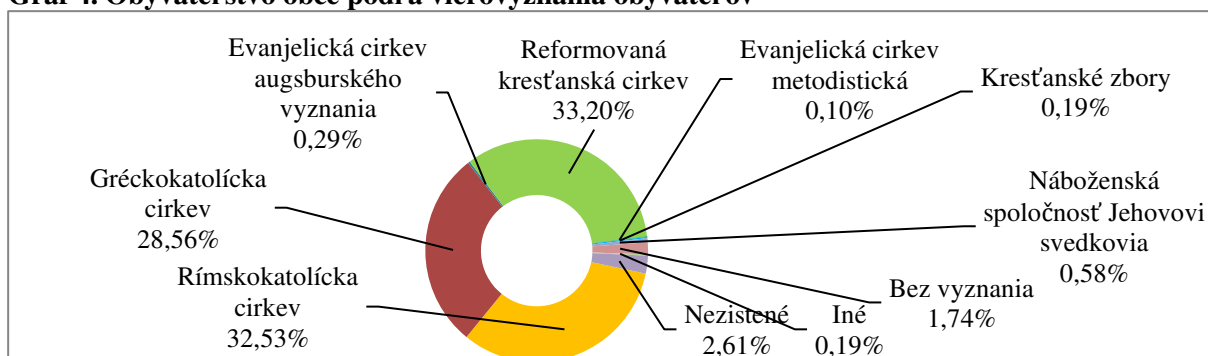
Tabuľka 8. Národnostné zloženie obyvateľov obce

Národnosť	SODB 2011	
	počet obyv.	%
Slovenská	223	21,59%
Česká	2	0,19%
Maďarská	795	76,96%
Rusínska	1	0,10%
Nezistená	12	1,16%
Spolu	1033	100,00%

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Pri sčítaní obyvateľov domov a bytov, ktoré sa uskutočnilo v roku 2011, sa väčšina obyvateľov obce (76,96%) hlásila k maďarskej národnosti. K slovenskej národnosti sa hlásilo 223 obyvateľov. V obci sa hlásili ľudia taktiež k českej a rusínskej národnosti.

Graf 4. Obyvateľstvo obce podľa vierovyznania obyvateľov

Náboženské vyznanie	SODB 2011	
	Počet obyv.	%
Rímskokatolícka cirkev	336	32,53 %
Gréckokatolícka cirkev	295	28,56 %
Evanjelická cirkev augsb. vyznania	3	0,29 %
Reformovaná kresťanská	343	33,20 %
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	6	0,58 %
Evanjelická cirkev metodistická	1	0,10 %
Kresťanské zbory	2	0,19 %
iné	2	0,19 %
Bez vyznania	18	1,74 %

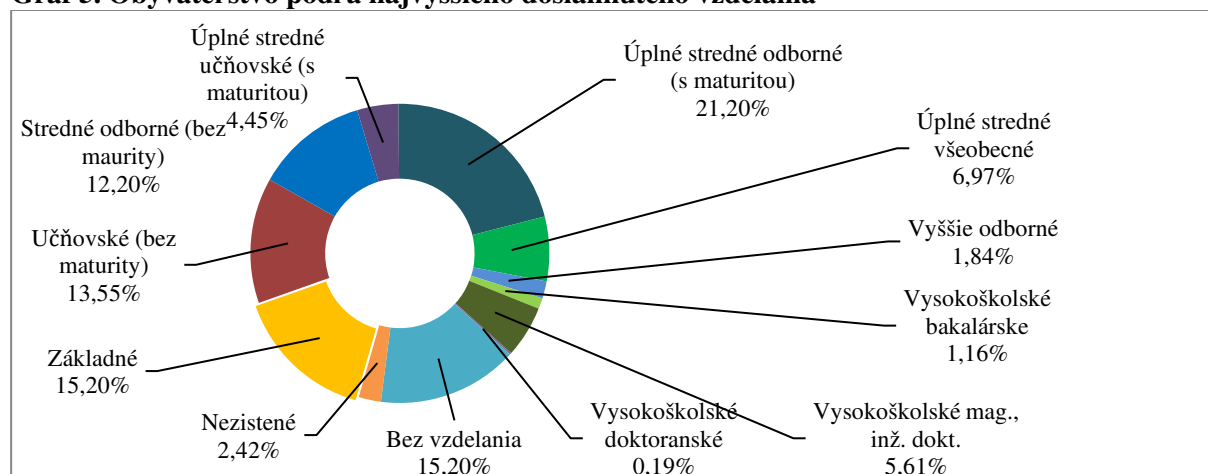

Nezistené	27	2,61 %
Spolu	1033	100%

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Dominujúcim vierovyznaním v obci podľa SODB 2011 sú Rímskokatolícka cirkev, ku ktorej sa hlási 336 obyvateľov obce, Gréckokatolícka cirkev, ku ktorej sa hlási 295 a Reformovaná cirkev, ku ktorej sa hlási 343 obyvateľov. Ostatné vyznania sú zastúpené menším počtom obyvateľov.

Graf 5. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Graf č.5 poskytuje prehľad o percentuálnom zastúpení obyvateľstva obce podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania.

Tabuľka 9. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Obyvateľstvo obce podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania				
Dosiahnuté vzdelanie	muži	ženy	Spolu	
Základné	45	112	157	
Učňovské (bez maturity)	89	51	140	
Stredné odborné (bez maturity)	77	49	126	
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	29	17	46	
Úplné stredné odborné (s maturitou)	114	105	219	
Úplné stredné všeobecné	22	50	72	
Vyššie odborné vzdelanie	3	16	19	
Vysokoškolské bakalárske	5	7	12	
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	23	35	58	
Vysokoškolské doktorandské	0	2	2	
Vysokoškolské spolu	28	44	72	
Študijný odbor	prírodné vedy	4	4	8
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	5	2	7
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb. ,dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	5	4	9
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	2	3	5
	zdravotníctvo	3	2	5

spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof.,ekon.,polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š.,učeb.odb.)	6	11	17
spoločenské vedy, náuky a služby II (histor.,filolog.,pedag. a psych.vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	2	17	19
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	1	0	1
nezistený	0	1	1
Bez školského vzdelania	79	78	157
Nezistené	10	15	25
Spolu	496	537	1 033

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

3.1.2 BÝVANIE

Tabuľka 10. Byty podľa typu budovy

SODB 2011	Byty v bytových budovách	Byty v budovách s jedným bytom	Byty v budovách s dvoma bytmi	Byty v budovách s tromi alebo viac bytmi
<i>Byty (Spolu)</i>	323	307	4	12
<i>Obývané byty</i>	293	278	4	11
<i>Neobývané byty</i>	0	0	0	0
<i>Nezistené</i>	30	29	0	1

Zdroj: SODB 2011

Z celkového počtu 323 bytov sa 307 bytov nachádzalo v budove len s jednou bytovou jednotkou. V budovách s viacerými bytmi sa nachádzalo spolu 16 bytov, 4 v budovách s dvoma bytmi a 12 v budovách s tromi a viacerými bytmi.

Tabuľka 11. Byty podľa typu vlastníctva

Typ vlastníctva	počet
<i>Byty obývané vlastníkom</i>	265
<i>Družstevné byty</i>	0
<i>Byty v nájme</i>	4
<i>Iná forma vlastníctva bytu</i>	21
<i>Nezistené</i>	2
<i>Neaplikovateľné</i>	0

Zdroj: SODB 2011

V obci prevažujú byty, ktoré sú obývané vlastníkmi.

3.1.3 TRH PRÁCE A NEZAMESTNANOSŤ

Okres Trebišov patrí v rámci Slovenskej republiky z dlhodobého hľadiska k okresom s najvyššou mierou evidovanej nezamestnanosti. Aj z tohto dôvodu bol okres 15. decembra 2015 podľa zákona 336/2015 Z.z. Zákon o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 11. novembra 2015 Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny zaradený k najmenej rozvinutým okresom v rámci SR. Zaradené boli aj okresy Lučenec, Poltár, Revúca, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Kežmarok, Sabinov, Svidník, Vranov nad Topľou, Rožňava a Sobrance.

Najväčšia miera evidovanej nezamestnanosti bola v okrese zaznamenaná v roku 2011 – 26,88% a v roku 2012 – 26,85%. Najnižšie percento evidovanej miery nezamestnanosti za posledné roky bolo zaznamenané ku koncu roka 2015, kedy miera evidovanej nezamestnanosti dosahovala hodnotu 18,42% a celkovo bolo v okrese evidovaných 11 348 uchádzačov o zamestnanie.

Tabuľka 12. Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)

Okres Trebišov												
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spolu	24,60	24,23	21,84	18,60	19,80	25,24	24,42	26,88	26,85	22,40	20,01	18,42
Muži	22,51	22,82	20,03	16,48	17,30	23,98	23,64	26,16	24,90	20,28	18,54	16,66
Ženy	27,66	26,04	24,15	21,36	23,07	26,91	25,44	27,79	29,46	25,19	21,88	20,69

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 13. Uchádzači o zamestnanie podľa veku v okrese Trebišov

Uchádzači o zamestnanie podľa veku v okrese Trebišov - roku 2015					
Vek uchádzačov	15-24	25-34	35-49	50 a viac	Spolu
Počet	1645	2760	4137	2806	11348
%	14,50%	24,32%	36,46%	24,73%	100,00%

Zdroj: ŠÚ SR

V okrese bolo ku koncu roka 2015 evidovaných celkovo 11 348 uchádzačov o zamestnanie. Najpočetnejšou skupinou uchádzačov o zamestnanie boli uchádzači vo veku od 35 do 49 rokov, celkovo 4 137 uchádzačov, čo tvorilo 36,46% z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie.

Tabuľka 14. Znevýhodnený uchádzači o zamestnanie v okrese Trebišov

Znevýhodnený uchádzači o zamestnanie okres Trebišov - rok 2015				
	So zdravotným postihnutím	Absolventi	Mladiství	Dlhodobo nezamestnaní
Počet	380	479	47	7548

Zdroj: ŠÚ SR

Najproblematickejšie uplatnenie na trhu práce majú dlhodobo nezamestnaní uchádzači o zamestnanie. Za dlhodobo nezamestnaného človeka sa považuje osoba, ktorá je registrovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie dlhšie ako 12 po sebe nasledujúcich mesiacov. V okrese tvorilo ku koncu roka 2015 túto skupinu celkovo 7548 uchádzačov, čo je viac než 66% z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie.

Tabuľka 15. Evidovaní uchádzači o zamestnanie v obci

Evidovaní uchádzači o zamestnanie	Obec Pribeník										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	167	145	115	106	95	180	168	172	180	159	150
Muži	88	79	62	54	49	97	91	91	95	79	77
Ženy	79	66	53	52	46	83	77	81	85	80	73

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 16. Trvalo bývajúce obyvateľstvo v obci podľa ekonomickej aktivity

Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity													
Pracujúci (okrem dôchodcov)	Pracujúci dôchodcovia	Osoby na materskej dovolenke	Osoby na rodičovskej dovolenke	Nezamestnaní	Študenti stredných škôl	Študenti vysokých škôl	Osoby v domácnosti	Dôchodcovia	Príjemcovia kapitálových príjmov	Deti do 16 rokov	Iná	Nezistená	Z toho ekonomicky aktívni
309	13	6	19	206	40	25	10	226	1	158	4	16	534

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tabuľka 17. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo odvetvia ekonomickej činnosti rok 2011

Odvetvie ekonomickej činnosti	Muži	Ženy	Spolu	Odvetvie ekonomickej činnosti	Muži	Ženy	Spolu
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	15	7	22	Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	10	9	19
Lesníctvo a ťažba dreva	3	2	5	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	9	23	32
Ťažba uhlia a lignitu	1	1	2	Pozemná doprava a doprava potrubím	39	11	50
Výroba potravín	9	5	14	Skladové a pomocné činnosti v doprave	34	7	41
Výroba nápojov	0	1	1	Poštové služby a služby kuriérov	0	1	1
Výroba odevov	4	5	9	Ubytovanie	1	0	1
Výroba kože a kožených výrobkov	1	2	3	Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	5	5	10
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	2	4	6	Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	3	0	3
Výroba papiera a papierových výrobkov	2	2	4	Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	0	1

Tlač a reprodukcia záznamových médií	3	0	3	Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	0	1	1
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	0	2	2	Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	2	4
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	2	3	Právne a účtovnícke činnosti	1	1	2
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	6	2	8	Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	3	1	4
Výroba a spracovanie kovov	1	1	2	Prenájom a lízing	0	1	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	18	4	22	Sprostredkovanie práce	1	1	2
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1	0	1	Bezpečnostné a pátracie služby	4	0	4
Výroba elektrických zariadení	6	7	13	Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	3	2	5
Výroba strojov a zariadení i. n.	2	2	4	Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	0	2	2
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	4	7	11	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	19	17	36
Výroba nábytku	3	3	6	Vzdelávanie	15	27	42
Iná výroba	0	1	1	Zdravotníctvo	12	17	29
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	0	1	Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	2	6	8
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	4	2	6	Sociálna práca bez ubytovania	1	4	5
Zber, úprava a dodávka vody	1	2	3	Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	0	1	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	1	2	Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	0	1	1
Výstavba budov	2	1	3	Športové, zábavné a rekreačné činnosti	2	0	2
Inžinierske stavby	2	0	2	Činnosti členských organizácií	2	3	5
Špecializované stavebné práce	12	5	17	Ostatné osobné služby	1	3	4
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	1	2	3	Nezistené	19	20	39
				Spolu	295	239	534

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 18. Postavenie obyvateľov v zamestnaní

Vek	Postavenie obyvateľov v zamestnaní SODB 2011						Ekonomicky aktívni spolu
	zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci členovia domácností v rodinných podnikoch	ostatní a nezistení	
		so zamestnancami	bez zamestnancov				
15-19	0	0	0	0	0	6	6
20-24	20	1	0	0	0	23	44
25 - 29	48	0	0	0	0	30	78
30 - 34	39	1	2	0	0	24	66
35 - 39	59	1	3	0	0	16	79
40 - 44	33	2	2	0	0	13	50
45 - 49	48	0	1	0	0	19	68
50 - 54	67	3	4	1	0	14	89
55 - 59	35	0	0	0	0	8	43
60 - 64	4	3	2	0	0	1	10
65+	1	0	0	0	0	0	1
Spolu	354	11	14	1	0	154	534
%	66,3	2,1	2,6	0,2	0,0	28,8	100,0

Zdroj: ŠÚ SR

3.1.4 OBČIANSKA A TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ

3.1.4.1 Občianska vybavenosť

3.1.4.1.1 Vzdelávanie

Predškolské zariadenia

Materská škola Pribeník

V priestoroch obecného úradu sa nachádza aj materská škola. Jej zriaďovateľom je obec. K 15. septembru 2015 bolo v škôlke zapísaných 21 detí. Predprimárne vzdelávanie detí zabezpečujú traja pedagogickí pracovníci, pričom výchova prebieha v maďarskom jazyku. Škôlka zabezpečuje celodennú starostlivosť.

Základné školstvo

Základná škola – Alapiskola

Škola bola založená pred viac než 100 rokmi. Nachádza sa na Hlavnej ulici 233, v budove vo vlastníctve obce. V súčasnosti je škola neplnoorganizovaná, výučba prebieha len na prvom stupni (v prvom až 4 ročníku) v slovenskom a maďarskom jazyku. K 15. septembru 2015 navštevovalo školu 24 žiakov.

Stredné školy:

Stredná odborná škola –SZAKKÖZÉPISKOLA

Aj napriek tomu, že obec Pribeník má len o trochu viac ako 1000 obyvateľov, v obci sa nachádza stredná odborná škola. Škola využíva priestory kaštieľa, ktoré boli v roku 2008 zrekonštruované. Okrem vzdelávania škola zabezpečuje aj ďalšie služby, ako napríklad ubytovanie, stravovanie, prevádzkuje autoškolu, organizuje kurzy a školenia, ale zabezpečuje aj iné podujatia. Medzi najvýznamnejšie a dlhoročne organizované podujatia patria parkúrové preteky s názvom Májová cena SOŠ Pribeník a podujatie Mosty bez bariér – festival tvorivosti a spolupráce zdravotne znevýhodnených detí v inklúzii so zdravými deťmi.

Výučba v škole prebieha v maďarskom jazyku. K 15. septembru 2015 navštevovalo školu 291 žiakov. Škola okrem denného štúdia poskytuje aj externú nadstavbovú formu štúdia.

Vyučovanie na škole prebieha v študijných odboroch:

- *Hotelová akadémia*
- *Agropodnikanie zameranie: kynológia manažment*
- *Obchodný pracovník*

Nadstavbové štúdium:

- *Polnohospodárstvo*
- *Spoločné stravovanie*
- *Potravinárska výroba*

3.1.4.1.2 Šport a športové zariadenia

Najznámejším športovým podujatím sú v obci nepochybne parkúrové preteky s názvom Májová cena SOŠ. Toto spoločensko-športové podujatie sa koná pod záštitou predsedu Košického samosprávneho kraja. Je organizované pravidelne a v roku 2015 oslávilo toto podujatie 18. výročie.

Dlhoročnú tradíciu má v obci taktiež stolný tenis, ktorý zastrešuje stolnotenisový klub, využívajúci priestory kultúrneho domu.

V obci sa nachádza športový areál s futbalovým ihriskom. Využívajú ho najmä mladí.

V obci sa nenachádza detské ihrisko, ani multifunkčné, či iné ihrisko pre voľnočasové využitie.

3.1.4.1.3 Zdravotníctvo

Za primárnou (všeobecnou preventívnou, diagnosticko – liečebnou), sekundárnou (špecializovanou diagnosticko – liečebnou) a terciárnou (následná starostlivosť u chorých s ukončeným liečebným plánom) zdravotnou starostlivosťou dochádzajú občania obce do mesta Kráľovský Chlmec, kde sa nachádza Nemocnica s poliklinikou a tiež do okresného mesta Trebišov do Nemocnice - Svet zdravia, a to z dôvodu, že služby spojené so zdravotnou starostlivosťou v obci nie sú dostupné.

3.1.4.1.4 Sociálne služby

V obci sa nenachádzajú subjekty – verejní/neverejní poskytovatelia sociálnych služieb. Seniori z obce môžu využívať služby poskytované Domovom sociálnych služieb v meste Kráľovský Chlmec, alebo iné organizácie poskytujúce viaceré typy sociálnych služieb, ktoré sa nachádzajú v blízkom okolí.

3.1.4.1.5 Cestovný ruch a rekreácia

Najvýznamnejšími atraktormi v oblasti vidieckeho cestovného ruchu sú kultúrne a športové podujatia organizované v obci, a taktiež kultúrne – historické dedičstvo, ktoré tvorí dostatočný potenciál pre VCR. V obci a blízkom okolí je zároveň dostatočný potenciál pre agroturizmus, odvetvie CR, ktorý by mohol byť zastúpený prepojením poľnohospodárskych a nadväzujúcich činností s poznávacími aktivitami dopytovanými v oblasti vidieckeho cestovného ruchu.

3.1.4.1.6 Kultúrne inštitúcie a kultúrne pamiatky

Obec Pribeník je nielen v širšom okolí, ale aj za hranicami Slovenskej republiky známa svojimi podujatiami.

Počas roka sa v obci organizujú viaceré kultúrne akcie. Obyvatelia obce môžu na takéto kultúrne akcie využívať obecný kultúrny dom, ale aj reprezentatívne priestory v kaštieli.

V obci taktiež poskytuje obyvateľom svoje služby obecná knižnica.

Kaštieľ

V katastrálnom území obce sa nachádza kaštieľ, ktorý je jednou z dominant obce. Kaštieľ bol postavený v roku 1789 v eklecticistickom slohu. Za národnú kultúrnu pamiatku bol vyhlásený 4 novembra 1993. Súčasťou areálu kaštieľa je aj park pri kaštieli a vodojem, ktoré taktiež patria k národným kultúrnym pamiatkam (s jednotným číslom 10 237).

Kaštieľ bol kompletne zrekonštruovaný a v súčasnosti ho využíva stredná odborná škola.

Synagóga

V obci sa nachádza židovská synagóga, ktorá je v súčasnosti majetkom obce. V predchádzajúcich rokoch prešla celkovou rekonštrukciou. V súčasnosti je využívaná ako Galéria národov. Priestory slúžia prevažne na vystavovanie fotografií a obrazov.

Keďže obyvatelia obce sa hlásia k viacerým náboženským vyznaniam, nachádzajú sa tu aj viaceré kostoly:

1. Kostol Reformovanej cirkvi postavený v roku 1904
2. Gréckokatolícky kostol postavený v roku 1900
3. Rímskokatolícky kostol - súčasť kaštieľa z konca 18. storočia

3.1.4.2 Technická infraštruktúra

3.1.4.2.1 Cestná sieť a dopravné systémy

Cestná sieť

Obcou prechádza cesta III. triedy, ktorá je v správe a údržbe Správy ciest Košického samosprávneho kraja.

Obyvateľom slúžia aj miestne komunikácie, ktoré sú majetkom v správe obce a tá zabezpečuje ich údržbu.

Cyklodoprava

Na podporu zachovania kvalitných ekosystémových služieb je v súčasnosti v rámci miestnej mobility zvýšený záujem podporovať rozvoj cyklistickej dopravy. Rozvoj nemotorovej mobility prostredníctvom budovania a obnovy cyklistickej infraštruktúry (cyklokoridory, cyklopruhy) ale aj podpornej cyklistickej infraštruktúry, môže v konečnom dôsledku pozitívne prispieť k zvyšovaniu výkonnosti miestnej ekonomiky.

V obciach sú na nemotorovú dopravu využívané predovšetkým cyklotrasy, miestne komunikácie a cesty III. triedy s nízkou intenzitou dopravy.

V obci a v okolí obce využívajú cykloturisti prevažne turistické trasy, ako aj nespevnené poľné komunikácie.

Z nasledujúceho obrázku vyplýva, že cez územie obce neprechádzajú registrované cyklotrasy.

V okrese Trebišov sa nachádzajú cykloturistické trasy prevažne v jeho juhozápadnej časti.

Obrázok 5. Mapa cyklotrás časti Košického kraja

Zdroj: Cyklotrasy KSK 2013

Cestná doprava

Autobusová doprava

Autobusová doprava je často využívanou hromadnou dopravou. Pre obyvateľov ju zabezpečuje prevažne dopravca ARRIVA Michalovce.

Železničná doprava

Vo východnej časti zastavaného územia obce sa nachádza železničná trať, ktorá smeruje z obce Čierna nad Tisou, kde sa nachádza prekladisko (prekládka tovaru z vozňov širokorozchodných do vozňov s rozchodom pre trate na Slovensku). Trať slúži na osobnú i nákladnú prepravu.

Zásobovanie pitnou vodou

Obecný vodovod je napojený na zdroj pitnej vody z Vodárenského systému Starina – Košice. Ako ďalšie zdroje slúžia viaceré studne.

Čistička odpadových vôd

V súčasnosti nie je vybudovaná kanalizačná sieť, čo znamená, že obyvatelia obce nie sú napojení na systém odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd.

3.1.4.2.2 Energetické hospodárstvo

Zásobovanie plynom

Obec je plynofikovaná. Obyvatelia používajú plyn ako primárne médium na vykurovanie, varenie a prípravu teplej úžitkovej vody. Niektorí obyvatelia doplnkovo využívajú na vykurovanie svojich domácností alebo na varenie elektrickú energiu a drevo.

Zásobovanie elektrickou energiou

Zastavené územie obce je zásobované elektrickou energiou prostredníctvom siete NN, ktorá je tvorená prevažne vzdušnými vedením (drevenými a betónovými stĺpmi).

Osvetlenie v obci sa nachádza na vlastných stĺpoch, ale aj na stĺpoch NN.

3.1.4.2.3 Telekomunikácie

Mobilné siete

Pokrytie službami mobilných operátorov v obci je dostatočné. Obyvatelia môžu využívať služby všetkých operátorov pôsobiacich na území Slovensku.

Internetové pripojenie

Obyvatelia obce prevažne využívajú pripojenie prostredníctvom pevného internetu. Doplnkovo sú využívané aj iné formy internetového pripojenia (mobilný internet a iné).

Obecný rozhlas

Obec ma zriadený obecný rozhlas. Rozvody sú kombinovane na stĺpoch osvetlenia alebo NN. Ústredňa sa nachádza v priestoroch obecného úradu.

3.1.4.2.4 Odpadové hospodárstvo

Obec zabezpečuje vývoz komunálneho odpadu v súlade so zákonom č. 223/2001 Z. z. o odpadoch.

3.1.4.2.5 Environmentálna infraštruktúra

Obec nemá environmentálnu infraštruktúru vybudovanú v súlade s modernými technologickými a ekosystémovými postupmi.

3.1.4.3 Štandardy minimálnej vybavenosti obce

Tabuľka 19.Vybavenosť obce

Výber ukazovateľov	Odporúčaná vybavenosť	Stav v obci
Školstvo		
Materská škola	•	Áno
Základná škola (nepľnoorganizovaná s ročníkmi 1. – 4.)	o	Áno
Telovýchova a šport		
Ihrisko pre deti	•	
Ihrisko pre mládež a dospelých	•	Áno
Ihrisko maloplošné (menej ako 2000m ² plochy)	•	
Otvorená ľadová plocha	•	Nie
Cestovný ruch – verejné ubytovanie		
Penzión	o	
Zdravotníctvo a sociálne služby		
Ambulancie	•	Nie
Sociálne služby -zariadenia		
Zariadenie pre seniorov	o	Nie
Zariadenie opatrovateľskej služby	o	Nie
Denný stacionár	o	Nie
Opatrovateľská služba	o	Nie
Denné centrum	•	Nie
Jedáleň	o	Nie
Práčovňa	o	Nie
Stredisko osobnej hygieny	o	Nie
Maloobchod		
Potraviny, zmiešaný tovar	•	Áno
Špecializovaný obchod (integrované zariadenia)	•	Áno
Bankové inštitúcie		
Deteš. pracovisko, reprezentácia	o	Nie
Poisťovne		
Zastupiteľstvo, obchod. kancelária	o	Nie
Kontaktné miesto	o	Nie
Kultúra		
Knižnica (obecná, regionálna, krajská)	o	Áno
Polyfunkčné kultúrne zariadenie (býv. kultúrny dom)	o	Áno
Kultúrno –osvetové zariadenia	•	Nie
Kostoly, modlitebne, synagógy, meditačné priestory	•	Áno
Cintoríny, domy smútku, urnové háje, krematóriá	•	Áno
Zeleň		
Parky a iné typy verejnej parkovej zelene	o	Áno
Zeleň v obytných územiach	o	Áno
Zeleň pri občianskej vybavenosti	•	Áno
Ostatná zeleň (cintoríny, kempy, zeleň peších zón, ...)	•	Áno
Zeleň pri výrobných a priemyselných areáloch	•	Áno
Prírodná zeleň (lesy)	•	Áno
Služby		
Služby pre obyvateľov (murár, elektrikár, a iné)	•	Áno

• odporúčaná vybavenosť

o alternatívne doplnenie vybavenosti

3.2 Zhodnotenie súčasného stavu územia - SWOT analýza

Za jednu z dôležitých metód, resp. jeden z dôležitých nástrojov strategického plánovania, je považovaná univerzálna analytická technika, tzv. SWOT analýza (S – Strongness, W – Weakness, O – Opportunities, T – Threats) popisujúca podmienky ovplyvňujúce rozvoj územia. Metóda SWOT analýzy hodnotí, resp. monitoruje obec z pohľadu jeho kľúčových interných silných a slabých stránok, ale aj z pohľadu možných kľúčových externých príležitostí a ohrození. Uvedená SWOT analýza obce v rámci jednotlivých častí prioritizuje položky podieľajúce sa na vygenerovaní rozvojovej stratégie. Núti rozmýšľať o tom, čo je naozaj dôležité pri dosahovaní cieľa.

PRIORITNÁ OBLASŤ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotenie potenciálu obce – organizovanie jazdeckých pretekov - existencia kultúrno - historického dedičstva potenciál pre VCR - existencia podnikateľského subjektu PD Malý Horeš – Pribeník - existencia podnikateľského subjektu - Sepanow s.r.o - cez kataster obce prechádza cesta III. triedy - dopravné spojenie: autobusové, železničné - zachovaný vidiecky ráz územia - schopnosť zhodnotenia prírodného a kultúrneho potenciálu 	<ul style="list-style-type: none"> - vysoká miera nezamestnanosti v rámci okresu - nízky rozpočet obce - nízka diverzifikácia v ekonomických činnostiach - nedostatočne využívané objekty s cieľom zvyšovania pracovných príležitostí - nedobudovaná základná infraštruktúra - veľká vzdialenosť od krajského mesta
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - atraktivnosť obce pre podnikateľské prostredie - dopyt po domácich, eko a bio produktoch, - vytvorenie krátkych odbytových reťazcov pre obyvateľov blízkych obcí a miest - potenciál pre oblasť cezhraničnej spolupráce (spolupráca s Maďarskom) - možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF - možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov 	<ul style="list-style-type: none"> - okres patrí k najmenej rozvinutým okresom - ukončenie činností alebo znižovanie stavu zamestnancov zamestnávateľmi z regiónu - absencia produktov cestovného ruchu spoločných pre priľahlý región - neochota podnikateľských subjektov investovať na území obce - znižovanie počtu SZČO a PO - neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov z iných finančných mechanizmov

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - aktívny a skúsený manažment obce - vyvážený vývoj obyvateľov podľa produktivity - dostupnosť internetu - plánovaná výstavba nájomných bytov - plánovaná výstavba IBV - plánovaná výstavba a rekonštrukcia miestnych chodníkov - zavádzanie bezpečnostných prvkov v obci - modernizácia vzdelávacej infraštruktúry - modernizácia infraštruktúry voľnočasovej, vrátane športovej - zvyšovanie kvality sociálnych služieb 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, napr. agroturizmu - nedostatok alternatívnych sociálnych a komunitných služieb ku existujúcim sociálnym službám - nedostatočné zhodnotenie prírodného a kultúrneho potenciálu pre sociálnu oblasť - nízka diverzifikácia v oblasti služieb - nízka kvalita, resp. absencia voľnočasovej infraštruktúry (detské ihrisko, outdoorové ihrisko (fitness, workout a pod.) - nízka kvalita technickej infraštruktúry - nízka informovanosť a propagácia prírodných a kultúrnohistorických zdrojov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie priaznivých podmienok pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu napr. aj prostredníctvom štátnych dotácií a NFP - vybudovanie infraštruktúry pre voľnočasové aktivity - vybudovanie optickej siete v obci - zvýšiť záujem obyvateľov príľahlých obcí a mesta Trebišov o dianie v obci - vytvorenie priaznivých podmienok pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu z národnej úrovne - možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF - možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočný záujem zo strany návštevníkov - nedostatočný záujem o poskytovanie služieb zo strany podnikateľov - nedostatok štátnych dotácií na skvalitnenie infraštruktúry služieb - nedostatok štátnych dotácií na skvalitnenie infraštruktúry vidieckeho cestovného ruchu - nedostatok financií v oblasti služieb - nedostatočne ohodnotená práca v službách - znižovanie počtu SZČO a PO - neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov z iných finančných mechanizmov

PRIORITNÁ OBLASŤ ENIRONMENTÁLNA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dobrá kvalita životného prostredia - kvalitné ekosystémové služby - relatívne zachovalé životné prostredie z dôvodu nízkej industrializácie regiónu 	<ul style="list-style-type: none"> - nevybudovaná kanalizačná sieť - v blízkosti obce sa nachádza širokorozchodná železničná trať - nevybudované vodozádržné opatrenia v súlade s modernými technologickými a ekosystémovými postupmi

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - - zmena legislatívy v prístupe k využitiu krajiny a chránených území - moderná legislatíva v oblasti ekosystémovej politiky - možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF - možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov 	<ul style="list-style-type: none"> - neochota zavádzať inovácie - nesystematický prístup k manažmentu krajiny - znižovanie počtu SZČO a PO - nedostatočná prevencia pred environmentálnymi rizikami - nedostatočná podpora dodržiavania legislatívy o odpadoch - neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov z iných finančných mechanizmov

3.3 Analýza vonkajšieho prostredia

Medzi faktory ovplyvňujúce rozvoj územia patria endogénne a exogénne zdroje, ich vzájomná súvislosť a najmä schopnosť ich zhodnocovania. Prírodné a kultúrne zdroje, stav ekosystémov, stupeň rozvoja hospodárstva a priemyslu, kvalita služieb, zavádzanie vedy a výskumu do praxe, či stupeň ekonomickej aktivity v blízkom okolí, sú dôležitým determinantom rozvoja a schopnosti zhodnocovania potenciálu dôležitých pre rast konkurencieschopnosti relevantného územia, a teda aj miestnej ekonomiky, vrátane všetkých jej sektorov. Faktory ovplyvňujúce rozvoj územia, ako aj rozvoj miestnych ekonomík a rast ich konkurencieschopnosti, teda zároveň ovplyvňujú aj úroveň kvality života obyvateľov.

3.3.1 Vonkajšie faktory rozvoja územia vplyv vonkajšieho prostredia na rozvoj územia, STEEP analýza

V súvislosti s analýzou vonkajšieho prostredia a jeho vplyvu na rozvoj a rast miestnej ekonomiky, konkurencieschopnosti a zvyšovanie kvality života obyvateľov obce bola použitá STEEP analýza, ktorá sa na rozdiel od SWOT analýzy používa pri hodnotení vplyvu len faktorov vonkajšieho prostredia na rozvoj obce v nasledujúcich oblastiach.

S - spoločenské (sociálne) faktory

T - technické (technicko-technologické) faktory

E - ekonomické faktory, (E- ekologické faktory)

P - politicko-právne faktory

Okres Trebišov

v súlade so Zákonom 336/2015 Zákon o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 11. novembra 2015 bol okres Trebišov zaradený do zoznamu najmenej rozvinutých okresov, v ktorom miera evidovanej nezamestnanosti vypočítaná z

disponibilného počtu uchádzačov o zamestnanie, ktorú ústredie vykazuje, bola v období za aspoň deväť kalendárnych štvrtrokov počas predchádzajúcich dvanástich po sebe nasledujúcich kalendárnych štvrtrokov vyššia ako 1,6-násobku priemernej miery evidovanej nezamestnanosti v Slovenskej republike za rovnaké obdobie.

Na základe tohto zákona zabezpečí Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky podľa § 3 a § 4 Zákona o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 11. novembra 2015 vypracovanie Akčného plánu, ktorý bude obsahovať analýzu nepriaznivého hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho stavu najmenej rozvinutého okresu, zhodnotenie jeho rozvojového potenciálu, návrh opatrení a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia akčného plánu, časový harmonogram, spôsoby a zdroje financovania, monitorovanie a hodnotenie dosiahnutého pokroku. Akčný plán zároveň integruje už existujúce rezortné programy, prierezové programy a navrhuje odstraňovanie prekážok na ich využívanie.

Ku 31.12.2014 žilo na území okresu Trebišov 105 995 obyvateľov na rozlohe 1 073,48 km². Okres hraničí na východe s Ukrajinou a okresom Michalovce, s ktorým má najdlhšiu hranicu. Na severe susedí s okresom Vranov nad Topľou, jedným z okresov Prešovského samosprávneho kraja. Západnú hranicu s okresom Košice – okolie tvorí hrebeň Slanských vrchov. Južná hranica oddeľuje okres od Maďarska.

Na území okresu sa nachádzajú ložiská stavebného kameňa, zemného plynu, vápencov, bentonitu, andezitu, perlitu, zlievarenských pieskov, štrkopieskov a sčasti kvalitným antracitovým uhlím, lignitom a ropou.

Územie okresu patrí do teplej klimatickej oblasti, mierne suchej s chladnou zimou. Okres Trebišov je okres s veľkým počtom letných dní o priemernej teplote nad 25 stupňov Celzia.

Na území okresu je evidované významné chránené vtáčie územie Medzibodrožie o výmere 33 754 ha. Vzácnosťou okresu sú štyri chránené bývalé šľachtické parky v Trebišove, Pribeníku, Kazimíri a Parchovanoch, pričom park v Trebišove s rozlohou 62 ha patrí k najväčším v SR.

Košický kraj je vzhľadom na svoju rozlohu štvrtým najväčším krajom na Slovensku. Rozkladá na ploche 6 755km² na juhovýchode Slovenskej republiky a zaberá rozlohu 13,8 % z celkovej rozlohy Slovenskej republiky. Vzhľadom na počet obyvateľov – 795 565 (ŠÚ SR, ku 31.12.2014) je po Prešovskom kraji v poradí druhý najväčší na Slovensku. Nárast obyvateľov oproti roku 2013 tvoril 809 obyvateľov, čo tvorilo + 0,1 %.

Na západe Košický kraj susedí s Banskobystrickým krajom, ktorý je svojou rozlohou najväčším na Slovensku a na severe hraničí s Prešovským krajom, ktorý je svojou rozlohou po Banskobystrickom kraji druhý najväčší na Slovensku. Na východe hraničí Košický kraj s Ukrajinou a na juhu s Boršodsko-Abovsko-Zemplínskou župou v Maďarskej republike.

Územie kraja je podľa územno-správneho usporiadania Slovenskej republiky v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z. z. vymedzené samosprávnym územným celkom Košického samosprávneho kraja a zahŕňa 17 samosprávnych území miest (Dobšiná, Rožňava, Spišská Nová Ves, Spišské Vlachy, Gelnica, Krompachy, Medzev, Moldava nad Bodvou, Sečovce, Trebišov, Kráľovský Chlmec, Čierna nad Tisou, Veľké Kapušany, Michalovce, Strážske, Sobrance a Košice) a 423 samosprávnych území obcí. V rozmedzí 200 – 499 obyvateľov sa

nachádza najväčší počet obcí – 149. V kraji sa celkovo nachádza 440 obcí a je rozčlenený do 11 okresov (Gelnica, Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV, Košice okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Spišská Nová Ves a Trebišov). Rozlohou najväčším je okres Košice - okolie, naopak plošne najmenším je okres Košice III.

Správnym, hospodárskym, politickým, školským a kultúrnym centrom kraja je mesto Košice, ktoré je druhým najväčším mestom na Slovensku. Nový štatút mesta získali zákonom č. 401 Zb. z roku 1990.

Z historického hľadiska sa Košický kraj rozkladá na časti územia historického regiónu Abov, Gemer a o územie historických regiónov Spiša a Zemplína sa delí s Prešovským krajom. Vďaka svojej bohatej histórii, počas ktorej bolo územie súčasného Košického kraja súčasťou mnohých významných udalostí odohrávajúcich sa na území spomínaných historických regiónov, zachovalo sa po dnes veľké množstvo národného, európskeho, ba dokonca aj svetového významu. Toto historické a kultúrne dedičstvo tvorí veľký, doposiaľ však málo zhodnotený potenciál.

Košický kraj patrí k najvýznamnejším hospodárskym priestorom na Slovensku, ktorého ťažiskovými ekonomickými odvetvami sú priemysel, stavebníctvo a poľnohospodárstvo. Surovinovou základňou regiónu je najmä oblasť Slovenského rudohoria, ktorá v dávnej minulosti podmienila vznik baníctva, hutníctva farebných kovov a strojárstva. Významné sú zásoby zemného plynu a gazolínu v okresoch Michalovce a Trebišov. Výskyt rudných surovín je v okresoch Spišská Nová Ves, Rožňava, Košice a Košice – okolie.

K najvýznamnejším nerudným surovinám patria ložiská magnezitu v Košiciach a vysokopercenčných vápencov v okrese Košice – okolie. V okrese Michalovce sa nachádza ložisko kamennej soli. Zdroje geotermálnej energie sú v okrese Košice – okolie, v lokalite Ďurkov. Na juhu Košického kraja je viac zastúpená poľnohospodárska výroba. Zastúpené je aj vinohradníctvo s významnou minulosťou. Východoslovenská vinohradnícka oblasť (Kráľovochlmecký, Moldavský, Sobranský a Michalovský vinohradnícky rajón) a Tokajská vinohradnícka oblasť sú známe nielen na Slovensku. Takmer 40% územia Košického kraja pokrývajú lesy. Najlesnatejšími sú okresy Rožňava, Košice – okolie a Gelnica, najmenšiu plochu lesov má okres Michalovce.

Z hľadiska vodohospodárskeho a rekreačného využitia sú významné vodné nádrže. Medzi najväčšie a najvýznamnejšie patria Zemplínska Šírava, Ružín a Palcianska Maša. Významnejšie geotermálne pramene sa nachádzajú v Košickej kotline a v podhorí Vihorlatu.

V rámci územia Košického kraja sú definované tri rozvojové osi prvého stupňa:

1. Košicko-prešovská rozvojová os: Prešov – Košice – Seňa – hranica s Maďarskom
2. Zvolensko-juhoslovenská rozvojová os: Zvolen – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice
3. Východoslovenská rozvojová os: Košice – Michalovce – Sobrance – hranica s Ukrajinou.

Mesto Košice je centrom osídlenia prvého stupňa a najvýznamnejším centrom Karpatského euroregiónu. Vzájomná kooperácia a prepojenie medzi vidieckymi sídlami a mestami, ktoré tvoria ich prirodzené sídelné centrá, predstavuje podľa KURS nový a v budúcnosti bezpodmienečný predpoklad pre rozvoj vidieckeho priestoru.

(Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022, PRÍLOHA č.1 Podrobná analýza Košického kraja)

Ekonomický a priemyselný potenciál kraja

Ekonomicky rozvinuté okresy v Košickom kraji sú okresy mesta Košice. Košický kraj je osobitne významný svojou produkčnou základňou. Priemysel sa sústreďuje najmä v okresoch Košice I – IV, Košice-okolie, Michalovce a Spišská Nová Ves a zahŕňajú všetky sektory, od potravinárstva až po hutníctvo. Košický kraj dosiahol tržby za vlastné výkony a tovar vo výške 7 034 mil. Eur, priemerný počet zamestnaných osôb za rok 2013 v priemysle bol 55 413 osôb a priemerná hrubá mzda dosahuje úroveň 877 Eur. V roku 2014 bolo evidovaných 66 042 podnikateľských subjektov. Počet fyzických osôb dosiahol v roku 2014 hodnotu 38 052 ale ich počet, podobne ako v iných okresoch, klesá. Najviac podnikov bolo v roku 2014 vo veľkoobchode a maloobchode, oprave motorových vozidiel a motocyklov (36,6%). Podľa počtu zamestnancov bolo najviac malých podnikov s počtom do 19 zamestnancov. V roku 2014 dosiahli počet 16 582 (83,9%) z celkového počtu podnikov.

Na území Košického kraja sú rozhodujúce odvetvia: strojársky, drevospracujúci, hutnícky a elektrotechnický priemysel, geológia a baníctvo, stavebníctvo, poľnohospodárstvo, cestovný ruch a služby. Z pohľadu priemyselnej štruktúry sú najvýznamnejšími sektormi v kraji hutnícky, strojársky, chemický, IKT a elektrotechnický priemysel. Dominujúce je hutníctvo, ktoré tvorí 60% priemyselnej produkcie regiónu a 50% jeho exportu.

Podniky najvýznamnejšie pre vytváranie pracovných príležitostí:

- v oblasti hutníctva

U. S. Steel Košice, s.r.o., vyrába ploché valcované oceliarske výrobky (pre automobilový a stavebný priemysel a obaly), oceľové rúry a radiátory; Handtmann Slovakia, s.r.o.: zlievanie železných a neželezných kovov, dodávky hliníkových odliatkov pre automobilový priemysel; Zlievareň SEZ Krompachy, a.s.; Minioceliareň Strážske; Kovohuty, a.s.; výroba a predaj rafinovanej medi a mangánu, medeného drôtu, pružiniek, plášťového drôtu, výroba kovov, kovových výrobkov; Tatravagónka Poprad, s.r.o., závod Vagónka Trebišov, výroba kontajnerových železničných vagónov; BE Group Slovakia s.r.o., Michalovce plechy, rúry, profily z ocele nerez a hliníka; Steelinvest, s.r.o., Metalia, a.s.

- v oblasti strojárstva

GETRAG FORD Transmissions Slovakia, s.r.o. (prevodovky); Embraco Slovakia s.r.o. (kompresory pre chladničky); Sitem Slovakia, s.r.o., kovoobrábanie; Spišská Nová Ves; Oerlikon Balzers (povrchová úprava komponentov pre automobilový priemysel); SWEP Slovakia, s.r.o., výroba a predaj výmenníkov tepla; Plastipak Slovakia s.r.o., výroba výrobkov, polotovarov a kompletizačných prvkov z plastov; Kuenz – SK, s.r.o., strojárka výroba, výroba účelových strojov; Schelling Slovakia s.r.o., výroba pííl a zariadení na presné rezanie materiálov; Doppelmayer Slovakia s.r.o., výroba zdvíhacích zariadení – lyžiarske vleky, vodné lyžiarske vleky; EVANS, spol. s.r.o., zameranie: výroba obalov pre domácnosť; ANDRITZ Slovakia s.r.o., výroba a odbyt filtračných strojov a zariadení s elektrickým a mechanickým pohonom; ROŠERO – P, s.r.o., výroba midibusov na podvozoch, TRIPLUS SK, s.r.o.; výroba plastových výliskov pre spotrebnú elektroniku; MICHATEK, k.s. Michalovce; CASSPOS, a.s.; závod ZEST Michalovce; TM Precision Mechanical Production s.r.o. Michalovce

- v oblasti elektrotechniky

IEE Sensing Slovakia, s.r.o.; Molex Slovakia, a.s.; BSH Drives and Pumps s.r.o.; SEZ Krompachy a.s.; Yazaki Wiring Technologies Slovakia, s.r.o.; Elektroconnect, s.r.o., výroba

káblových zväzkov pre automobily; HASMA, s.r.o., Krompachy; Senzor, s.r.o., Košice; BBF Elektro s.r.o.; Spišská Nová Ves; Leader Light s.r.o., Spišská Nová Ves; CFM Slovakia s.r.o., Spišská Nová Ves

- **v oblasti IKT a KIBS priemysel a služby** (poznatkovo intenzívne podnikateľské služby) potenciál rastu z terajších približne 7 tis. na 10 tis. pracovných miest.

T-Systems Slovakia s.r.o.; IBM Slovensko, spol. s.r.o.; Global Logic Slovakia s.r.o.; ATT s.r.o.; Siemens s.r.o.; NESS KDC, s.r.o.; Holcim, Embraco, s.r.o; a ďalšie firmy

- **v rozvoji inovácií, transferu technológie, poradenstvo, marketing a export, vývojovo – inžinierske spoločnosti**

CEIT Biomedical Engineering, s.r.o.; Antik Košice; Strojov Engineering s.r.o. Gelnica, Hutný projekt Košice, Kopa Košice, dizajn centrum Air Berlin.

-v oblasti spracovania plastov

EHLEBRACHT Slowakei s.r.o., Michalovce; Plastik s.r.o., CRW Slovakia, s.r.o., Triplus SK, s.r.o., PASS – SK, s.r.o. Spišská Nová Ves.

- **v oblasti chemického priemyslu**

Chemko a.s. Slovakia produkcia organických a neorganických chemikálií, lepidiel; Diakol Strážske, s.r.o., výroba formalínu, výroba výrobkov formalínovej chémie; Cenon, s.r.o., výroba cyklohexanónu; Tepláreň TP2, s.r.o., výroba a distribúcia pary; Chemtrans, s.r.o., dopravné a špedičné služby; Fiberstruct s.r.o., výroba plastových podlahových roštov spevnených skleneným vláknom; Simop SK, s.r.o., výroba čistiarní odpadových vôd, separátory ropných produktov, tukov, vodomerné šachty; EBSTER SK s.r.o., sterilizácia zdravotníckych pomôcok.

-v oblasti drevospracovania a výroby celulózy

ONTE - Slovakia s.r.o.; RESS spol. s.r.o.; ORCUS MAG s.r.o.; dokončovanie a finalizácia nábytkárskych výrobkov v Spišskej Novej Vsi TOMIFA spol. s.r.o., Iliášovce, výroba nábytku. Výroba hygienických produktov v Molnlycke Gemerská Polhora.

- **v oblasti stavebníctva a priemyslu stavebných hmôt**

IS Košice a.s; Eurovia CS, a.s.; Pozemné stavby Michalovce s.r.o.; Chemkostav a.s.; UranPress, spol. s.r.o., Spišská Nová Ves; Dúha, a.s., Prešov; ako aj výrobca plastových okien Noves, s.r.o. v Spišskej Novej Vsi, Železničné stavby, a.s. Košice, ako aj spracovatelia stavebných surovín Holcim a.s., Východoslovenské Stavebné Hmoty a.s.

-v oblasti textilného a obuvníckeho priemyslu

GEMTEX a.s. Rožňava, Zekon, a.s. Michalovce; Odeta cooperation Michalovce; JAS – EXPORT spol. s r.o.; TEXFOUR s.r.o.; ZAK spol. s r.o.; JUKOS spol. s r.o.; Sobrance; Overall Slovakia, spol. s.r.o.; Spišská Nová Ves; John Garfield SK s.r.o., Spišská Nová Ves.

- **v oblasti potravinárstva**

Frucona Košice, a.s.; RYBA Košice spol. s r.o. a výrobca mliečnych výrobkov Syráreň Bel Slovensko a.s.; MPC Cessi, a.s., Spišská Nová Ves, výroba cestovín; ChocoSuc Partner, s.r.o., Trebišov, výroba čokoládových a nečokoládových cukroví značky Deva.

- **v oblasti logistiky** sa po dobudovaní diaľničného systému D1 a R4 a modernizácii železničnej infraštruktúry môžu Košice stať významným tri-modálnym koridorom.

Kreatívna ekonomika môže prostredníctvom malých a stredných firiem a voľných živností v spojitosti s cestovným ruchom a vidieckym cestovným ruchom pre Košice a okolie

vygenerovať mnoho nových pracovných miest (v oblasti kultúry, dizajnu, multimédií, architektúry i remesiel).

Z pohľadu výkonnosti **cestovného ruchu** ku roku 2013 Košický kraj, aj napriek prírodnému, kultúrnemu a historickému potenciálu, bol v porovnaní s ostatnými krajinami Slovenska na 5. mieste v počte návštevníkov ubytovaných v ubytovacích zariadeniach, na 7. mieste v počte prenocovaní v ubytovacích zariadeniach a na 5. mieste v objeme tržieb za ubytovacie služby. (Stratégia rozvoja cestovného ruchu v Košickom samosprávnom kraji do roku 2020).

Ku 31.12.2014 bolo v okrese Košice-okolie 38 ubytovacích zariadení s počtom lôžok 1161, počtom návštevníkov 20 166, počtom prenocovaní 46 881, pričom v porovnaní s rovnakým obdobím ku predchádzajúcemu roku dosiahol index počtu ubytovacích zariadení 95, index počtu lôžok 91,8 a index počtu návštevníkov 78,9. (ŠÚ SR)

Za významného atraktora v oblasti cestovného ruchu je považovaná Tokajská vinohradnícka oblasť, ležiaca na južných a juhozápadných svahoch Zemplínskych vrchov a Východoslovenská vinohradnícka oblasť (Kráľovochlmecký, Moldavský, Sobranský a Michalovský vinohradnícky rajón).

Na území Košického kraja sa nachádza mnoho kultúrnych a prírodných pamiatok, či iných zaujímavostí, napríklad:

- jaskyne (Gombasecká, Dobšinská ľadová, Domica, Jasovská zaradené do Zoznamu Svetového prírodného dedičstva UNESCO, Silická ľadnica, Ochtinská aragonitová jaskyňa),
- kaštiele (Betliar, Michalovce, Barca, Markušovce, Budimír)
- kostoly (Dóm svätej Alžbety v Košiciach, cirkevné mestečko Spišská Kapitula, kostolík v Žehre)
- drevené kostolíky (Ruská Bystrá, Inovce)
- hrady (Spišský, Viniansky, Krásna Hôrka, Gelnický, Turniansky)
- technické pamiatky (hámor v Medzeve, Hrabušická píla, Letanovský mlyn)
- prírodné rarity (vodopády, výhľady, skaly, jazerá, nádrže, parky, prielomy, rokliny, tiesňavy)

Územím Košického kraja prechádzajú aj významné turistické cesty:

- Gotická cesta prechádza okresmi Spišská Nová Ves a Rožňava, je tematická kultúrno-poznávacia cestu spájajúca dve bývalé stolice Spiš a Gemer,
- Železná cesta, prechádza okresmi Košického a Banskobystrického kraja. Spája miesta bývalej ťažby železných rúd, výroby a spracovania železa a ďalších kovov,
- Vínna cesta predstavuje slovenskú časť Tokajskej vinohradníckej oblasti, pestovanie a spracovanie viniča, ako aj technológiu výroby tokajských vín

a cyklotrasy:

CM 017 - Dolnozemplínska cyklomagistrála,

magistrála CM 023 MTB Alžbeta– horská trasa prechádzajúca po hrebeni Slanských vrchov

CM 039 - Hornádska cyklomagistrála - prechádzajúca údolím v tesnej blízkosti rieky Hornád

CM 029 - Cyklomagistrála Slovenský kras prepoja lokality v okolí NP Slovenský kras,

CM014 - Spišská cyklomagistrála

CM021 - Hnilecká cyklomagistrála

Cezhraničné cyklotrasy:

Karpatská cyklistická cesta a Rákocziho cyklotrasa

(<http://www.cyklodoprava.sk/kosicky-kraj-ma-vsetky-cyklotrasy-pokope-v-publikacii/>)

Kraj z hľadiska hustoty obyvateľov na km² sa približuje k celoslovenskému priemeru, ku 31.12.2014 tu na 1 km² žilo priemerne 118 obyvateľov, čo je o 7 obyvateľov na km² viac ako bol priemer na Slovensku.

V rámci Košického kraja k okresom s najvyššou hustotou obyvateľov na km² ku 31.12.2014 patria okresy nachádzajúce sa na území mesta Košice (Košice III – 1753, Košice II – 1025, Košice IV – 978 a Košice I – 795) a k okresom s najnižšou hustotou obyvateľov patria okresy Sobrance – 42 obyvateľov/km², okresy Rožňava a Gelnica – 54 obyvateľov/km², okres Košice okolie - 80 obyvateľov/km² a okres Trebišov – 99 obyvateľov/km².

Podiel obyvateľov žijúcich v mestách je 55,4% (ŠÚ SR, stav ku 31.12.2013).

Z celkového počtu obyvateľov 795 565 (ku 31.12.2014) žije v krajskom meste Košice, vrátane jeho 22 mestských častí s vlastnou miestnou samosprávou, 239 464 obyvateľov.

V Košickom kraji je vyššia živorodenosť (8 486) než úmrtnosť (7117), ale naopak migračné saldo ku 31.12.2014 bolo mínusové (- 560). Celkový prírastok bol teda 809 obyvateľov. Z okresov kraja bol najvyšší celkový prírastok v okrese Košice-okolie (1129) a v okrese Spišská Nová Ves (351). Naopak, najvyšší celkový úbytok (-280) bol v okrese Košice I. Najviac živonarodených detí bolo v okrese Košice - okolie (1526) a najmenej v okrese Sobrance (240). (ŠÚ, ku 31.12.2014)

Košický kraj patrí k migračne stratovým regiónom, keďže podľa údajov Štatistického úradu ku 31.12.2014 sa odtiaľto viac obyvateľov vysťahovalo ako bolo prisťahovaných. Záporné migračné saldo zaznamenali v ôsmich okresoch kraja. Sťahovaním pribudlo obyvateľstvo len v okresoch Košice-okolie, Košice IV a Sobrance.

V rámci Slovenskej republiky ku 31.12.2014 tvorilo obyvateľstvo v predproduktívnom veku (0-14 roční) 15,31%, v produktívnom (15-64 roční) 70,73%, v poproduktívnom (65 roční a starší) 13,96%. Obyvateľstvo Košického kraja je oproti slovenskému priemeru relatívne mladšie. Ku 31.12.2014 tvorilo obyvateľstvo v predproduktívnom veku (0-14 roční) 17,19%, v produktívnom (15-64 roční) 70,00% a v poproduktívnom veku (65 roční a starší) 12,81%.

Z hľadiska náboženského vyznania je podľa výsledkov SODB 2011 najvyššie zastúpenie obyvateľstva s rímskokatolíckym vyznaním (51,4%). Nasleduje obyvateľstvo s gréckokatolíckym vyznaním (9,5%), reformovaná kresťanská cirkev (5,5%), evanjelická cirkev a.v. (3,7%), a pravoslávna cirkev (1,7%). Bez vyznania bolo 11,3% obyvateľov kraja a u 15% obyvateľov nebolo zistené náboženské vyznanie. (Zdroj ŠÚ SR)

V porovnaní s rokom 2013 došlo (popri Žilinskom kraji) v Košickom kraji za rok 2014 k najvýraznejšiemu nárastu priemerného počtu osôb zamestnaných v hospodárstve SR, a to až o 2,5%. V rámci kraja majú významné zastúpenie - 87% malé podniky s počtom zamestnancov do 19, s aktivitami najmä v odvetví obchodu, vo vedeckých, odborných a technických činnostiach, v priemysle a stavebníctve. Z územného hľadiska boli sústredené najmä v krajskom meste Košice a v okresoch Michalovce, Košice – okolie, Trebišov a Spišská Nová Ves. V roku 2014 došlo aj k zvýšeniu priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnancov hospodárstva SR. Zároveň bola ponuka voľných pracovných miest najnižšia v Trenčianskom (936) a Košickom kraji (991), kde bol zároveň vykázaný najväčší medziročný pokles (o 11,8%). Miera zamestnanosti sa medziročne zvýšila o 0,9 p. b. na 65,9.

V Košickom kraji došlo k najvyššiemu rastu miery zamestnanosti zo všetkých krajov SR o 2,1 p.b, aj napriek tomu však miera zamestnanosti v Košickom kraji bola najnižšia, tvorila 61,5%. V porovnaní s Bratislavským krajom, kde naopak miera zamestnanosti poklesla o 0,1 p. b. na úroveň 74,9%, bola táto úroveň miery zamestnanosti v Bratislavskom kraji v porovnaní s ostatnými kraji najvyššia(ŠÚ SR, Správa o hospodárskom vývoji v krajoch SR).

Miera evidovanej nezamestnanosti bola na celoslovenskej úrovni ku 31.12.2015 -10,63%, čo v porovnaní s rokom 2014, keď bola 12,29 %, znamenalo pokles o 1,66 p. b.

Miera evidovanej nezamestnanosti bola ku 31.12.2015 v Košickom kraji 14,39%, čo v porovnaní s rokom 2014, keď bola 15, 92 %, znamenalo pokles o 1,53 p. b. Z pohľadu ekonomických činností podnikov so zameraním na priemysel došlo v Košickom kraji v medzioročnom porovnaní k miernemu nárastu. Najväčší rast bol zaznamenaný v oblasti umenia, zábavy a rekreácie (zdroj ŠÚ SR).

V sociálnej oblasti je v spojení s inováciami služieb taktiež priestor na vytváranie pracovných miest. Väčšina poskytovateľov sociálnej služby (58,5%) sú neverejní poskytovatelia, obce/mestá v Košickom kraji poskytujú 31,5% sociálnych služieb.

V rámci prepájania trhu práce a výchovno-vzdelávacej siete škôl bude v súlade s implementáciou IROP prostredníctvom RIUS podporované duálne vzdelávanie.

Na území Košického kraja sídlia 3 verejné vysoké školy, ktoré majú charakter univerzitných vysokých škôl a 1 súkromná vysoká škola neuniverzitného charakteru. V roku 2014 na nich študovalo spolu 18 060 študentov denného štúdia, Technická univerzita v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach je jedinou inštitúciou svojho druhu na Slovensku a Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach.

K roku 2008 bolo v Košickom kraji vyhlásených spolu 133 osobitne chránených území. 40 národných prírodných rezervácií, 48 prírodných rezervácií, 23 národných prírodných pamiatok, 17 prírodných pamiatok a 5 chránených areálov.

Košický kraj eviduje na svojom území štyri vyhlásené veľkoplošné chránené územia. Ide o národný park Slovenský raj a Slovenský kras a chránené krajinné oblasti Latorica a Vihorlat. Krásy podzemného sveta sú na území Košického kraja zastúpené unikátom európskeho významu Dobšinskou ľadovou jaskyňou. K územiám európskeho významu patrí taktiež Herliansky gejzír. Na území kraja sa nachádza druhá najväčšia vodná nádrž na Slovensku, ktorá má okrem rekreačného významu aj hospodársky význam - slúži na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy Východoslovenskej nížiny, na ochranu pred povodňami, a ako vodný zdroj pre priemysel. Z environmentálneho hľadiska bola východná časť nádrže s cieľom ochrany význačnej migračnej lokality (jarného a jesenného ťahu) vodného a pri vode žijúceho vtáctva a hniezdčov na východnom Slovensku v roku 1968 vyhlásená za chránený areál.

Okrem tejto vodnej nádrže majú hospodársky i rekreačný význam aj nádrže Bukovec, Ružín, Dobšiná a Palcmanská Maša. Významnejšie geotermálne pramene sa nachádzajú v okrese Košice-okolie a v okrese Michalovce, v podhorí Vihorlatu. Z hľadiska využívania geotermálnej energie patrí Košická kotlina k najperspektívnejším oblastiam, odborníci sa domnievajú, že voda s teplotou 150 stupňov Celzia sa nachádza v hĺbke 3 000.

Voda z 3 minerálnych prameňov s liečivými účinkami sa využívala v Sobraneckých kúpeľoch, o ktorých prvá zmienka pochádza z roku 1336, ide o uhličitú minerálne vody a sírne vody.

Známe sú Horná a Dolná okenica a Očný prameň. Najstaršia zmienka o sobraneckých kúpeľoch pochádza z roku 1336. Počas 1. Československej republiky boli Sobranecké kúpele označované za „Slovenské Karlove Vary“. Prevádzkovanie prírodných liečebných kúpeľov nie je v súčasnosti povolené. V Košickom kraji sú klimatické kúpele celoštátneho významu Štós so štatútom kúpeľného miesta.

STEEP analýza vonkajších faktorov	
Sociálne faktory	<ul style="list-style-type: none"> • prírastok, úbytok obyvateľov • migrácia obyvateľov • vzdelanie • sociálne postavenie obyvateľov • historický a kultúrny vývoj spoločnosti • náboženské vyznanie
Technologické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • zavádzanie IKT • zavádzanie inovatívnych technológií do výroby, postupov a procesov • investície v budúcnosti
Ekonomické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • prepojenie s politickými faktormi • stav jednotlivých sektorov národného hospodárstva • vývoj meny, kurzu, inflácie • kúpyschopnosť obyvateľstva
Ekologické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • ekosystémový prístup • ekosystémové služby
Politické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • stupeň liberalizácie a demokracie • legislatívne zmeny ovplyvňujúce podnikateľskú sféru • prenos kompetencií zo štátnej úrovne na nižšie úrovne

3.4 IDENTIFIKÁCIA POTRIEB, VÝCHODÍSK A MOŽNÝCH RIEŠENÍ

Vo väzbe na výstupy analytickej časti, vrátane SWOT analýzy, s dôrazom na existujúci potenciál využiteľný na podnietenie rozvojových stimulov obce a možnosti jeho zhodnotenia sú v tejto časti identifikované potreby, východiská a možné riešenia týkajúce sa územia obce a do určitej miery aj širšieho okolitého regiónu spadajúceho do okresu Trebišov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sa prioritne, a teda aj prierezovo, v rámci opatrení a jednotlivých aktivít, zameriava na podporu tvorby pracovných miest (rešpektujúc potenciál územia a špecifiká disponibilnej pracovnej sily) prostredníctvom mobilizácie zhodnocovania najmä vnútorného potenciálu, čo podnecuje rast a rozvoj miestnych ekonomík, prispieva k zvyšovaniu zamestnanosti (v súlade s Národnou stratégiou zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2020), vytvára dopyt po prostredí umožňujúcim

zvyšovanie zamestnateľnosti, a tým zabezpečuje rast kvality života obyvateľov na dotknutom území.

Z hľadiska prierezovej priority - tvorby pracovných miest, v intenciách udržateľného využívania a zhodnocovania potenciálu územia s cieľom rozvoja územia, sú definované potreby generujúce výzvy v nasledujúcich oblastiach:

1. Cestovný ruch, agroturizmus
2. Pôdohospodárstvo
3. Priemyselná výroba
4. Energetický potenciál
5. Infraštruktúra rôznych typov

Identifikácia konkrétnych potrieb, východísk a možných riešení

1. Vytvárať prostredie priaznivé pre spoločensko – kultúrne podujatia. Zapájať mladú generáciu do kreatívnych aktivít
2. Vytvárať prostredie podnecujúce pracovné príležitosti, podporovať tvorbu pracovných miest, podporovať trvalo udržateľnú integráciu mladých ľudí do pracovného života, zvýšiť šance zamestnať sa pre 50+.
3. Zvyšovať kvalifikačnú úroveň nezamestnaných s dôrazom na dlhodobu nezamestnaných
4. Podporovať rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, flexibilne vytvárať nové atraktívne produkty cestovného ruchu s vyššou pridanou hodnotou.
5. Budovať voľnočasovú infraštruktúru – ihriská rôznych typov – s cieľom zatriktívniť prostredie obce a využiť prírodný potenciál.
6. Napomáhať vzniku a propagácii inovatívnych výrobkov s vyššou pridanou hodnotou a ich uvádzaniu na trh.
7. Klásť väčší dôraz na ochranu, rozvoj, efektívne využívanie a zhodnocovanie endogénnych zdrojov, kultúrneho a prírodného dedičstva.
8. Cielene investovať do infraštruktúry malých rozmerov, do technickej, sociálnej infraštruktúry a infraštruktúry súvisiacej s voľným časom.
9. Zvýšiť individualizáciu miery podpory v oblasti poskytovaných sociálnych služieb podľa potrieb prijímateľov, zamerať sa na rozvoj alternatívnych sociálnych služieb. Rozšíriť sortiment poskytovaných ambulantných a terénnych služieb, zvýšiť ich kvalitu.
10. Vytvárať priaznivejšie podnikateľské prostredie a motivovať k zakladaniu mikro a malých podnikov.
11. Klásť väčší dôraz na ochranu biologickej diverzity, efektívne využívať pôdu, ekosystémový prístup vrátane zelených infraštruktúr, klásť väčší dôraz zvyšovaniu energetickej efektívnosti.
12. Budovať kvalitnú environmentálnu infraštruktúru s cieľom zlepšenia odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd, znižovať množstvo biologicky rozložiteľných odpadov a lepšieho prístupu ku kvalitnej vode a s cieľom zlepšenia protipovodňovej ochrany.

4 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť definuje víziu, teda želaný stav, premietnutý do globálnych a špecifických cieľov stanovených v rámci jednotlivých prioritných oblastí.

Globálne a špecifické ciele sú definované na základe výstupov analytickej časti, vrátane analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, identifikácie potrieb, východísk a možných riešení konkrétneho zhrnutia údajov v jednotlivých častiach SWOT analýzy.

Kvôli lepšej orientácii sú aj v strategickej časti vízia, globálne a špecifické ciele spracované prehľadne v tabuľkách.

Vízia:		
PRIBENÍK - obec zachovávajúca, ochraňujúca a podporujúca prírodné a kultúrne dedičstvo		
Prioritná oblasť: Hospodárstvo	Prioritná oblasť: Sociálna	Prioritná oblasť: Environmentálna
Globálny cieľ	Globálny cieľ	Globálny cieľ
<i>Zachovať, ochrániť a zhodnotiť existujúce zdroje - potenciál pre miestny rozvoj</i>	<i>Zachovať, ochrániť a zhodnotiť existujúce zdroje – potenciál pre rozvoj služieb</i>	<i>Zachovať, ochrániť a zhodnotiť existujúce zdroje – potenciál pre kvalitné ekosystémové služby</i>
Špecifický cieľ	Špecifický cieľ	Špecifický cieľ
<i>Vytvoriť prostredie podnecujúce zvyšovanie výkonnosti miestnej ekonomiky</i>	<i>Vytvoriť prostredie podnecujúce zvyšovanie výkonnosti miestnej ekonomiky širšou ponukou kvalitných služieb</i>	<i>Vytvoriť prostredie podnecujúce zvyšovanie výkonnosti miestnej ekonomiky zlepšením ekosystémového prístupu</i>

5 PROGRAMOVÁ ČASŤ

V programovej časti programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce v rámci troch riešených prioritných oblastí sú globálne ciele, a špecifické ciele premietnuté do konkrétnych opatrení. Rozpracovanie opatrení do konkrétnych aktivít je nevyhnutné na zabezpečenie realizácie PHSR. Konkrétne investičné zámery, ktoré obec plánuje realizovať v období 2016 – 2023, navrhnuté na základe identifikovaných potrieb, východísk a možných riešení, sú kvôli lepšej prehľadnosti aj v programovej časti spracované prehľadne v tabuľkách.

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
HOSPODÁRSTVO	<i>1.1.1 Investície do infraštruktúry napomáhajúcej zvyšovaniu atraktívnosti podnikateľského prostredia</i>	1.1.1.1 Dobudovanie a inovácie v infraštruktúre a službách v oblasti cestovného ruchu
		1.1.1.2 Podpora diverzifikácie činností v poľnohospodárskej prvovýrobe a spracovateľskom priemysle

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
SOCIÁLNA	<i>2.1.1 Investície do infraštruktúry napomáhajúcej zvyšovaniu atraktívnosti prostredia ponúkajúceho inovatívne, moderné a tradičné služby</i>	2.1.1.1 Kúpa stavebných parciel do vlastníctva obce
		2.1.1.2 Odkúpenie budovy od Ministerstva vnútra
		2.1.1.3 Výstavba nájomných bytov
		2.1.1.4 Rekonštrukcia chodníka
		2.1.1.5 Rekonštrukcia verejného osvetlenia
		2.1.1.6 Vybudovanie kamerového systému
		2.1.1.7 Rekonštrukcia obecného rozhlasu
		2.1.1.8 Výstavba novej MS
		2.1.1.9 Vybudovanie telocvične
		2.1.1.10 Vybudovanie multifunkčného ihriska
		2.1.1.11 Vybudovanie Detského ihriska v obci Pribeník
		2.1.1.12 Vybudovanie vonkajšieho fitness ihriska v obci Pribeník

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
ENVIRON- MENTÁLNA	<i>3.1.1 Investície do environmentálnej infraštruktúry a služieb napomáhajúcich zvyšovaniu kvality životného prostredia</i>	3.1.1.1 Zníženie energetickej náročnosti budov
		3.1.1.2 Realizácia vodozádržných opatrení

V súlade s uplatnením princípu integrovaných územných investícií a integrovaného prístupu k územnému rozvoju je cieľom programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja naplniť víziu:

PRIBENÍK

obec zachovávajúca, ochraňujúca a podporujúca prírodné a kultúrne dedičstvo

novým prístupom k podpore rozvoja miestnej ekonomiky a novým nasmerovaním „občianskej politiky“. V záujme dosiahnutia globálnych cieľov v rámci jednotlivých oblastí je potrebné zabezpečiť podmienky pre efektívne a cielečné využitie finančných zdrojov obce, príspevkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov, rôznych finančných mechanizmov a dotácií, štátneho rozpočtu a vlastných finančných zdrojov prijímateľov.

V záujme dosahovania špecifických cieľov je nutné cielene nasmerovať intervencie do územia s vysokým rozvojovým potenciálom pre daný špecifický cieľ a zabezpečiť tak výkonnosť a rast konkurencieschopnosti a rozvoja miestnej ekonomiky s pozitívnym dopadom na zvýšenie kvality života obyvateľov.

5.1 Špecifikácia a popis opatrení

V časti Špecifikácia a popis opatrení je načrtnutý výber a zameranie opatrení a konkrétne vymedzenie územných a tematických investícií.

Presne cielenými investíciami do jednotlivých oblastí plánuje obec zvýšiť výkonnosť miestnej ekonomiky. To je možné dosiahnuť plánovaním integrácie jednotlivých procesov zabezpečujúcich dosiahnutie stanovených cieľov prostredníctvom spájania dostupných zdrojov (finančných, ľudských, materiálnych a iných) v relevantnom území. Nevyhnutnou súčasťou je rešpektovanie existujúcej legislatívy, ako aj ďalších dokumentov na rôznych úrovniach.

Vzhľadom na členstvo SR v Európskej únii je oblasť regionálneho rozvoja čoraz viac ovplyvňovaná schopnosťou miestnej správy získavať prostriedky z týchto zdrojov. Priamymi aktérmi s významným vplyvom na vnútorný rozvoj regiónov budú popri regionálnej a miestnej samospráve aj lokálni podnikatelia a občianska spoločnosť. Vnútorný rozvoj vidieckych

regiónov bude aj naďalej postavený na vytváraní priaznivého prostredia pre podnikanie, teda rozvoj mikro, malého a stredného podnikania, na efektívnej diverzifikácii činností aj v oblasti služieb, na vytváraní verejno-súkromných partnerstiev, na budovaní technickej a občianskej infraštruktúry a ďalšom zhodnocovaní existujúceho potenciálu.

V priebehu implementácie tohto dokumentu budú všetky aktivity realizované v súlade s platnou legislatívou a s ohľadom na zákon č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

VÍZIA

PRIBENÍK

obec zachovávajúca, ochraňujúca a podporujúca prírodné a kultúrne dedičstvo

PRIORITNÁ OBLASŤ HOSPODÁRSTVO

1 GLOBÁLNY CIEĽ: Zachovať, ochrániť a zhodnotiť existujúce zdroje - potenciál pre miestny rozvoj

1.1 ŠPECIFICKÝ CIEĽ : Vytvoriť prostredie podnecujúce zvyšovanie výkonnosti miestnej ekonomiky

Obec z hľadiska svojho kultúrneho a historického dedičstva, ako aj z hľadiska súčasného kultúrneho a spoločenského života, napr. v oblasti ponuky rôznych voľnočasových aktivít, má potenciál pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturizmu.

Dlhoročnú tradíciu v obci má usporadúvanie jazdeckých pretekov pod názvom Májová cena SOŠ Pribeník. Tieto medzinárodné parkúrové preteky nadväzujú na tradíciu z prelomu 19. a 20. storočia, ktorú založil gróf Majláth, známy svojím žrebčincom lipických koní – lipicánov. Organizuje ich Stredná odborná škola Pribeník. V roku 2015 sa v obci konal už 18. ročník so zahraničnou účasťou, najmä z Maďarska, Čiech a Ukrajiny.

V súvislosti s historickým vývojom sa v obci a blízkom okolí nachádzajú viaceré významné kultúrne pamiatky. Ku architektonickým skvostom Medzibodrožia patrí kaštieľ s nádherným a bohato zdobeným priečelím, ktorý je v súčasnosti národnou kultúrnou pamiatkou. Jeho súčasťou je dodnes udržiavaný park pri kaštieli, ktorý je taktiež národnou kultúrnou pamiatkou. V obci je turisticky atraktívna aj stavba historického vodojemu, ktorá je zrekonštruovaná a je majetkom obce.

V súčasnom období sa ukazuje, že vidiecky cestovný ruch, vrátane agroturizmu, zameraný na poznávacie, rekreačné a relaxačné činnosti s cieľom uspokojovať potreby návštevníkov a turistov sa z hľadiska tvorby pracovných príležitostí a ponuky pracovných miest, ale aj z hľadiska rastu a rozvoja miestnej ekonomiky, a tým aj zvyšovania kvality života obyvateľov, stáva veľmi dôležitým sektorom lokálnych ekonomík. Toto odvetvie napomáha najmä rozvoju regiónov s menšou hustotou obyvateľstva (Pribeník mal ku 31.12.2014 hustotu 82 obyvateľov na km²), vzdialenejších od väčších mestských centier ale rozkladajúcich sa v kvalitnom životnom prostredí s dobrou dopravnou dostupnosťou a kvalitnými ubytovacími službami. Relatívne podobné podmienky pre rozvoj VCR, prípadne agroturizmu (geologické zaujímavosti, historické, demografické a sociálne podmienky, bohatstvo ľudovej architektúry, vybavenosť infraštruktúrami, mentalita obyvateľstva, atraktivnosť pre návštevníka a pod.), ako aj možnosti ich využitia a zhodnotenia sú aj v okolitom regióne a tvoria potenciál pre spoluprácu v tejto oblasti.

Udržateľnosť a rozvoj konkurencieschopnej lokálnej ekonomiky, a teda aj rast vidieckej zamestnanosti sú podmienené existenciou vhodných prírodných a kultúrnych zdrojov, existenciou kvalitnej technickej, environmentálnej, voľnočasovej infraštruktúry, infraštruktúry súvisiacej so službami a existenciou stabilného podnikateľského prostredia. Pridanou hodnotou sú vybudované cyklotrasy spájajúce obce s medzinárodnými cyklotrasami, keďže cykloturistika je stále atraktívnejšia, najmä v teplejších mesiacoch. Z toho dôvodu je dôležité umiestniť plánované investície do územia tak, aby ich prostredníctvom došlo primárne k zachovaniu, ochrane, ale najmä k zhodnoteniu existujúcich zdrojov.

Prevažnú časť územia obce tvorí poľnohospodárska pôda, ktorá tak tvorí 79,43 % z celkovej rozlohy. V tesnej blízkosti obce sa nachádza poľnohospodárske družstvo – PD Malý Horeš – Pribeník. V rastlinnej výrobe sa družstvo orientuje predovšetkým na pestovanie obilnín a olejní. Okrem týchto hlavných plodín sa PD Malý Horeš zaoberá pestovaním viniča. V živočíšnej výrobe sa PD Malý Horeš špecializuje najmä na chov kráv bez trhovej produkcie mlieka, chov oviec a ošípaných. (Investície do vinárskej výroby v Poľnohospodárskom družstve Malý Horeš – Pribeník, Zámer pre zisťovacie konanie).

Vidiecky cestovný ruch reagujúci na dopyt po sprievodných službách týkajúcich sa agroturizmu a voľnočasových činností sa môže stať jedným z nástrojov na elimináciu rozdielov medzi regiónmi viac orientovanými na priemysel a regiónmi orientovanými na poľnohospodárske a lesnícke činnosti.

Vo väzbe na vytváranie pracovných miest má obec záujem zhodnocovať prírodný a kultúrny potenciál v prospech súčasných obyvateľov, nezabúdajúc na jeho ochranu v prospech budúcich generácií.

Tento proces je možný len za predpokladu, že manažment obce je pripravený na meniace sa prostredie a tvorí tak organizačné a sociálno - ekonomické zázemie.

Opatrenie 1.1.1: Investície do infraštruktúry napomáhajúcej zvyšovaniu atraktívnosti podnikateľského prostredia

Aktivita 1.1.1.1: Dobudovanie a inovácie v infraštruktúre a službách v oblasti cestovného ruchu

Aktivita 1.1.1.2: Podpora diverzifikácie činností v poľnohospodárskej prvovýrobe a spracovateľskom priemysle

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA

2. GLOBÁLNY CIEĽ: Zachovať, ochrániť a zhodnotiť existujúce zdroje – potenciál pre rozvoj služieb

2.1 ŠPECIFICKÝ CIEĽ: Vytvoriť prostredie podnecujúce zvyšovanie výkonnosti miestnej ekonomiky širšou ponukou kvalitných služieb

Keďže v súčasnosti je odliv mladých ľudí najmä z obcí východného Slovenska pomerne výrazný, vláda Slovenskej republiky schválila v roku 2015 **Koncepciu štátnej bytovej politiky do roku 2020, ako rámcový dokument štátu pre oblasť bývania. Tento dokument reaguje na aktuálny stav a podmienky v rozvoji bývania, ktorého kvalita a dostupnosť sú ukazovateľmi kvality života na Slovensku. Dostupnosť bývania jednotlivcov, alebo rodín závisí od ich ekonomických možností, teda vo väčšine od ich príjmovej situácie. V ťažkej situácii sa nachádzajú mladé rodiny, ktoré si bez pomoci štátu nie sú schopné obstaráť primerané bývanie.**

V záujme samosprávy obce Pribeník je udržať a do budúcnosti zvýšiť počet obyvateľov, a to najmä s dôrazom na mladú populáciu, mladé rodiny. Z toho dôvodu samospráva má záujem kúpiť do vlastníctva obce stavebné parcely, na ktorých zabezpečí výstavbu inžinierskych sietí a umožní záujemcom výstavbu obytných domov.

Keďže bývanie je základná potreba každého človeka, má obec záujem aj o výstavbu nájomných bytov. Plánuje ich poskytnúť obyvateľom, ktorí nie sú schopní obstaráť si primerané bývanie.

Tento prístup „vychádza z napĺňania troch základných pilierov udržateľného rozvoja bývania, a to environmentálneho, ekonomického a sociálneho“. (Konceptia štátnej bytovej politiky do roku 2020).

Environmentálny prístup podporí:

- znižovanie spotreby energie v sektore bývania
- zabezpečenie zdravého bývania a okolitého prostredia
- zmiernenie negatívneho vplyvu bytového sektora na životné prostredie
- zlepšenie odolnosti budov voči prírodným a človekom spôsobeným katastrofám

Ekonomický prístup podporí:

- vytvorenie podmienok k dobre fungujúcemu, efektívnemu, spravodlivému transparentnému bývaniu a trhu s pozemkami, ktoré reagujú na rôzne typy dopytu po bývaní
- stimuláciu zamestnanosti prostredníctvom investícií do zelenej ekonomiky a inovácií v oblasti technológií v oblasti bývania

Sociálny prístup podporí:

- zlepšenie celkového prístupu všetkých k primeranému, cenovo dostupnému, kvalitnému, zdravému a bezpečnému bývaniu,
- zabezpečenie financovania sociálneho a cenovo dostupného bývania,
- zlepšenie prístupu k vode a základnej infraštruktúre,
- zlepšenie prístupu osôb so špeciálnymi potrebami k bezbariérovému bývaniu,
- akceptovanie kultúrnej identity konkrétneho prostredia a obyvateľov

V súvislosti s proaktívnou politikou prevencie odlivu mladých obyvateľov, obec plánuje okrem iných aktivít aj výstavbu materskej školy s kvalitným a moderným materiálo-technickým vybavením. V súčasnosti je materská škola umiestnená v budove obecného úradu a ku 15. septembru 2015 bolo do nej zapísaných 21 detí. Keďže cieľom národnej politiky v oblasti predprimárneho vzdelávania je čo najvyššia zaškolenosť, aj obec Pribeník sa snaží pre deti vytvoriť atraktívne prostredie a tento cieľ naplniť. Dosiť čo najvyššiu kvalitu v oblasti formálneho vzdelávania plánuje obec získaním budovy, kde je základná škola v súčasnosti umiestnená, do vlastníctva obce. Ako už bolo uvedené udržateľnosť a rozvoj konkurencieschopnej lokálnej ekonomiky, a teda aj rast vidieckej zamestnanosti sú podmienené existenciou vhodných prírodných a kultúrnych zdrojov, existenciou kvalitnej technickej, environmentálnej, voľnočasovej infraštruktúry, dopravnej infraštruktúry a infraštruktúry súvisiacej so službami a existenciou stabilného podnikateľského prostredia. Vybudovanie

detského ihriska - priestoru na hru - s bezpečnými náučno – športovými hernými prvkami plní v predškolskej výchove významnú výchovno-vzdelávacieho funkciu. Tak ako pre deti aj pre dospelých je zmysluplné využitie voľného času podporujúce zdravie neoddeliteľnou súčasťou zdravého životného štýlu. S ohľadom najmä na deti a mládež, ktoré v súčasnosti prežívajú čoraz viac času sedením pred televíznou obrazovkou a obrazovkou počítača je cieľom obce vybudovanie multifunkčného ihriska, telocvične a vonkajšieho fitness ihriska. Obec takto plánuje vytvoriť atraktívnejšie prostredie a motivovať všetky vekové kategórie - od starších detí až po seniorov - k cvičeniu vo voľnej prírode na čerstvom vzduchu v prostredí s ponukou kvalitných ekosystémových služieb. Ďalším spôsobom, akým plánuje obec zvýšiť atraktivnosť, je lepšia dostupnosť a bezpečnosť v rámci obce. Obec Pribeník, ako prenesený výkon štátnej správy, vykonáva aj miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií. Samospráva preto zabezpečí potrebnú rekonštrukciu miestnych chodníkov. V rámci bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov obce je jednou z úloh obce zabezpečiť kvalitné verejné osvetlenie s nízkymi nárokmi na spotrebu elektrickej energie, v prípade potreby v súlade s platnou legislatívou zabezpečiť zahustenie svetelných bodov.

V rámci prevencie pred kriminalitou a vandalizmom, na ochranu verejného poriadku, bezpečnosti, zdravia, života a majetku, zastupiteľstvo obce plánuje investovať do inštalácie bezpečnostného kamerového systému a rekonštrukcie obecného rozhlasu.

Opatrenie 2.1.1: Investície do infraštruktúry napomáhajúcej zvyšovaniu atraktivnosti prostredia ponúkajúceho inovatívne, moderné a tradičné služby

Aktivita 2.1.1.1. Kúpa stavebných parciel do vlastníctva obce

Aktivita 2.1.1.2 Odkúpenie budovy od Ministerstva vnútra

Aktivita 2.1.1.3 Výstavba nájomných bytov

Aktivita 2.1.1.4 Rekonštrukcia chodníka

Aktivita 2.1.1. 5 Rekonštrukcia verejného osvetlenia

Aktivita 2.1.1. 6 Vybudovanie kamerového systému

Aktivita 2.1.1. 7 Rekonštrukcia obecného rozhlasu

Aktivita 2.1.1. 8 Výstavba novej materskej školy

Aktivita 2.1.1. 9 Vybudovanie telocvične

Aktivita 2.1.1.10 Vybudovanie multifunkčného ihriska

Aktivita 2.1.1.11 Vybudovanie detského ihriska

Aktivita 2.1.1.12 Vybudovanie vonkajšieho fitness ihriska

PRIORITNÁ OBLASŤ ENVIRONMENTÁLNA

3. GLOBÁLNY CIEĽ: Zachovať, ochrániť a zhodnotiť existujúce zdroje – potenciál pre kvalitné ekosystémové služby

3.1 ŠPECIFICKÝ CIEĽ : Vytvoriť prostredie podnecujúce zvyšovanie výkonnosti miestnej ekonomiky zlepšením ekosystémového prístupu

Obec Pribeník sa z hľadiska geologickej stavby územia nachádza v turisticky atraktívnom území. Južne od Trebišova je navrhovaný Zemplínsky geopark, jeden zo siedmich navrhovaných na území SR. Príprava správy o perspektívach územia Zemplín na jeho začlenenie medzi geoparky je súčasťou Aktivity 1.20 „Perspektívy územia Zemplín pre začlenenia medzi geoparky“ v Akčnom pláne pre implementáciu opatrení na zabezpečenie realizácie aktualizovanej Koncepcie geoparkov SR. Zaradenie Zemplínskeho geoparku do siete geoparkov ako územia s geologickými jedinečnosťami a zvláštnosťami by mohlo v budúcnosti z hľadiska vplyvu exogénnych zdrojov na zvýšenie výkonnosti ekonomiky obce Pribeník zohrať taktiež pomerne dôležitú úlohu.

Za jeden z najdôležitejších faktorov rozvoja lokálnych ekonomík a zvyšovania ich konkurencieschopnosti je zabezpečenie udržateľného a efektívneho využívania potenciálu prírodných zdrojov. Takýto prístup podporuje zvyšovanie zamestnanosti a prispieva k ochrane a šetreniu prírodných zdrojov.

Z hľadiska zachovania kvalitných ekosystémových služieb je potrebné, aby aktivity, ktoré obec vykoná pri znižovaní energetickej náročnosti budov vo vlastníctve obce, boli environmentálne prijateľné, v súlade so Smernicou o energetickej hospodárnosti budov (2002/91/ES vs. 2010/31/EU).

Obec Pribeník sa prostredníctvom aktivity: „Realizácia vodozádržných opatrení“ zameranej na zlepšenie mikroklimatických podmienok obce, resp. zmiernenie negatívnych dôsledkov zmeny klímy snaží okrem iného dosiahnuť posilnenie ekologickej stability a regeneračnej schopnosti krajiny. V rámci realizácie uvedenej aktivity plánuje využiť moderné technologické a ekosystémové postupy. Navrhované vodozádržné opatrenia budú v súlade s aktuálnou Stratégiou adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Opatrenie 3.1.1: Investície do environmentálnej infraštruktúry a služieb napomáhajúcich zvyšovaniu kvality životného prostredia

Aktivita 3.1.1.1 Zníženie energetickej náročnosti budov

Aktivita 3.1.1.2 Realizácia vodozadržných opatrení

5.2 Projektové zámery

P. č.	Názov obce / investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný			Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady (EUR)	Realizácia projektu je viazaná na podmienku	Pripravenosť projektového zámeru
					Oblasť	Kategória	Iné - doplňte				
1.	Pribeník	Investičný	1110 - Jednobytové budovy	Kúpa stavebných parcel do vlastníctva obce	Sociálna infraštruktúra	Bývanie		2016-2020	25 000,-	zdroje EÚ, vlastné, ŠR	V štádiu úvah
2.	Pribeník	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Odkúpenie budovy od Ministerstva vnútra	Sociálna infraštruktúra	Školstvo		2016	20 000,-	zdroje ŠFRB, MDVRR, vlastné	V štádiu úvah
3.	Pribeník	Investičný	1130 - Ostatné budovy na bývanie	Výstavba nájomných bytov	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2016-2018	430 000,-	zdroje EÚ, vlastné, ŠR	Sprac. projektová dokumentácia
4.	Pribeník	Investičný	2111 - Cestné komunikácie	Rekonštrukcia chodníka	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2016	40 000,-	zdroje EÚ, vlastné, ŠR	V štádiu úvah
5.	Pribeník	Investičný	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2017	100 000,-	zdroje EÚ, súkromný sektor, vlastné	V štádiu úvah
6.	Pribeník	Investičný	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	Vybudovanie kamerového systému	Technická infraštruktúra	Telekomunikačné siete		2017-2018	200 000,-	zdroje EÚ, súkromný sektor, vlastné	V štádiu úvah
7.	Pribeník	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Rekonštrukcia obecného rozhlasu	Technická infraštruktúra	Obecný rozhlas		2017-2018	150 000,-	zdroje EÚ	V štádiu úvah
8.	Pribeník	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Výstavba novej MŠ	Sociálna infraštruktúra	Školstvo		2018-2020	300 000,-	zdroje EÚ	V štádiu úvah
9.	Pribeník	Investičný	1265 - Budovy na šport	Vybudovanie telocvične	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas		2017-2018	200 000,-	zdroje EÚ	V štádiu úvah
10.	Pribeník	Investičný	2411 - Športové ihriská	Vybudovanie multifunkčného ihriska	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2017 - 2023	75 000,-	zdroje EÚ	Sprac. projektová dokumentácia
11.	Pribeník	Investičný	2411 - Športové ihriská	Vybudovanie detského ihriska	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2020 - 2023	35 000,-	zdroje EÚ, vlastné, dotácie	V štádiu úvah

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pribeník na obdobie 2016 - 2023

12.	Pribeník	Investičný	2411 - Športové ihriská	Vybudovanie vonkajšieho fitness ihriska	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2019 - 2023	15 000,-	zdroje EÚ, vlastné, dotácie	V štádiu úvah
13.	Pribeník	Investičný	1220 - Budovy pre administratívu	Zníženie energetickej náročnosti budov	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2016	300 000,-	zdroje EÚ	Sprac. projektová dokumentácia
14.	Pribeník	Investičný	2420 – Ostatné inžinierske stavby	Realizácia vodozádržných opatrení	Environment. infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2020 - 2023	130 000	zdroje EÚ	V štádiu úvah

5.3 Merateľné ukazovatele

Pre monitorovanie napĺňania jednotlivých cieľov a opatrení v rámci stanovených priorít boli zvolené ukazovatele výstupu. Ide o konkrétne produkty - výsledky jednotlivých aktivít definovaných v akčnom pláne. Výstupy nevedú ku kvalitatívnemu posudzovaniu. Indikátory výstupov sú merané vo fyzikálnych jednotkách ako je počet, kus, m, m².

PRIORITNÁ OBLASŤ HOSPODÁRSTVO				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
Opatrenie 1.1.1 Investície do infraštruktúry napomáhajúcej zvyšovaniu atraktívnosti podnikateľského prostredia				
1.1.1.1 Dobudovanie a inovácie v infraštruktúre a službách v oblasti cestovného ruchu				
výstup	Inovácia	počet	0	1
1.1.1.2 Podpora diverzifikácie činností v poľnohospodárskej prvovýrobe a spracovateľskom priemysle				
výstup	Diverzifikované činnosti	počet	0	2

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA (SLUŽBY)				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
2.1.1 Investície do infraštruktúry napomáhajúcej zvyšovaniu atraktívnosti prostredia ponúkajúceho inovatívne, moderné a tradičné služby				
2.1.1.1 Kúpa stavebných parciel do vlastníctva obce				
výstup	Parcely vo vlastníctve obce	m	0	
2.1.1.2 Odkúpenie budovy od Ministerstva vnútra				
výstup	Budova vo vlastníctve obce	počet	0	1
2.1.1.3 Výstavba nájomných bytov				
výstup	Vybudované nájomné byty	počet	0	
2.1.1.4 Rekonštrukcia chodníka				
výsledok	Počet dotknutých obyvateľov	m	0	300
2.1.1.5 Rekonštrukcia verejného osvetlenia				
výstup	Rekonštruované VO	počet	0	800
2.1.1.6 Vybudovanie kamerového systému				
výsledok	Počet dotknutých obyvateľov	počet	0	1000
2.1.1.7 Rekonštrukcia obecného rozhlasu				
výsledok	Počet dotknutých obyvateľov	počet	0	1000
2.1.1.8 Výstavba novej MS				
výstup	Nová materská škola	počet	0	1
2.1.1.9 Vybudovanie telocvične				
výstup	Nová telocvična	počet	0	1
2.1.1.10 Vybudovanie multifunkčného ihriska				
výsledok	Počet dotknutých obyvateľov	počet	0	1000
2.1.1.11 Vybudovanie detského ihriska				
výstup	Nové detské ihrisko	počet	0	1
2.1.1.12 Vybudovanie vonkajšieho fitness ihriska				
výstup	Nové vonkajšie fitness ihrisko	počet	0	1

PRIORITNÁ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
3.1.1 Investície do environmentálnej infraštruktúry a služieb napomáhajúcich zvyšovaniu kvality životného prostredia				
3.1.1.1 Zníženie energetickej náročnosti budov				
výsledok	Nižšia energetická spotreba	GJ	0	
3.1.1.2 Realizácia vodozádržných opatrení				
výsledok	Počet dotknutých obyvateľov	počet	0	1000

5.4 Projektové zámery so spracovanou štúdiou / projektovou dokumentáciou / vydanými povoleniami

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA				
Aktivita 2.1.1.3 Výstavba nájomných bytov				
Základné údaje				
<i>Garant:</i>	obec			
<i>Kontaktná osoba</i>	starosta/ poverená osoba			
<i>Začatie a ukončenie projektu</i>	2017-2018			
<i>Súčasný stav projektu</i>	Pokračovanie v realizácii			
<i>Stav pred realizáciou</i>	Nedostatočná ponuka nájomných bytov			
<i>Cieľ</i>	Vytvoriť prostredie podnecujúce zvyšovanie výkonnosti miestnej ekonomiky širšou ponukou kvalitných služieb			
<i>Výstup</i>	Nové nájomné byty			
<i>Výsledok</i>	Lepšia sociálna politika obce			
<i>Dopad</i>	Zhodnotenie existujúcich zdrojov – potenciál pre rozvoj služieb			
Realizácia projektu				
<i>Fáza /míľnik</i>	<i>Predpokladaný termín</i>			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2016			
Príprava a podanie žiadosti o NFP	2016 - 2018			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy	2016 - 2018			
Realizácia projektu / kolaudácia	2018			
Financovanie projektu				
<i>Druh výdavku</i>	Náklady spolu v €	Zdroje financovania		
		EU	SR	Obec
Prípravná fáza	-			
Verejné obstarávanie	-			
Realizácia	430 000,00	x	x	x
Spolu	430 000,00	x	x	x

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA

2.1.1.10 Vybudovanie multifunkčného ihriska

Základné údaje

Garant:	obec			
Kontaktná osoba	starosta/ poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu	2017-2018			
Súčasný stav projektu	Spracovaná projektová dokumentácia			
Stav pred realizáciou	Absencia multifunkčného ihriska			
Cieľ	Vytvoriť prostredie podnecujúce zvyšovanie výkonnosti miestnej ekonomiky širšou ponukou kvalitných služieb			
Výstup	Nové multifunkčné ihrisko			
Výsledok	Lepšia politika obce v oblasti využitia voľného času			
Dopad	Zhodnotenie existujúcich zdrojov			
Realizácia projektu				
Fáza /míľnik	Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2017 - 2023			
Príprava a podanie žiadosti o NFP	2017 - 2023			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy	2017 - 2023			
Realizácia projektu / kolaudácia	2017 - 2023			
Financovanie projektu				
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania		
		EU	SR	Obec
				Iné
Prípravná fáza	-			
Verejné obstarávanie	-			
Realizácia	75 000,00	x	x	x
Spolu	75 000,00	x	x	x

PRIORITNÁ OBLASŤ ENVIRONMENTÁLNA

3.1.1.1 Zníženie energetickej náročnosti budov

Základné údaje

Garant:	obec
Kontaktná osoba	starosta/ poverená osoba
Začatie a ukončenie projektu	2015-2023
Súčasný stav projektu	Spracovaná projektová dokumentácia
Stav pred realizáciou	Vysoká energ. náročnosť budov vo vlastníctve obce
Cieľ	Vytvoriť prostredie podnecujúce zvyšovanie výkonnosti miestnej ekonomiky zlepšením ekosystémového prístupu
Výstup	Nízka energ. náročnosť budov vo vlastníctve obce
Výsledok	Lepšia environmentálna politika obce
Dopad	Zachovanie, ochrana a zhodnotenie existujúcich zdrojov – potenciál pre kvalitné ekosystémové služby
Realizácia projektu	
Fáza /míľnik	Predpokladaný termín

Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2015-2016			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		2016			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2016			
Realizácia projektu / kolaudácia		2016-2017			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	300 000,00	x	x	x	
Spolu	300 000,00	x	x	x	

6 REALIZAČNÁ ČASŤ

6.1 Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n+2)

Akčný plán prioritnej oblasti: HOSPODÁRSTVO						
Aktivita	Termín (rok/roky)	Zdroj financovania				Realizácia aktivity viazaná na
		EÚ	SR	Obec	Iné	
Opatrenie 1.1.1 Investície do infraštruktúry napomáhajúcej zvyšovaniu atraktívnosti podnikateľského prostredia						
1.1.1.1 Dobudovanie a inovácie v infraštruktúre a službách v oblasti cestovného ruchu	2016-2023	X	X	X		
1.1.1.2 Podpora diverzifikácie činností v poľnohospodárskej prvovýrobe a spracovateľskom priemysle	2016-2023	X	X	X		

Akčný plán prioritnej oblasti: SOCIÁLNEJ						
Aktivita	Termín (rok/roky)	Zdroj financovania				Realizácia aktivity viazaná na
		EÚ	SR	Obec	Iné	
Opatrenie 1.1.1 Investície do infraštruktúry napomáhajúcej zvyšovaniu atraktívnosti podnikateľského prostredia						
2.1.1.1 Kúpa stavebných parciel do vlastníctva obce	2016-2020	X	X	X		Zdroje EÚ
2.1.1.2 Odkúpenie budovy od Ministerstva vnútra	2016	X	X	X		Zdroje EÚ
2.1.1.3 Výstavba nájomných bytov	2016-2017	X	X	X		Zdroje EÚ
2.1.1.4 Rekonštrukcia chodníka	2016	X	X	X		Zdroje EÚ
2.1.1.5 Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2017	X	X	X		Zdroje EÚ
2.1.1.6 Vybudovanie kamerového systému	2017-2018	X	X	X		Zdroje EÚ
2.1.1.7 Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2017-2018	X	X	X		Zdroje EÚ
2.1.1.8 Výstavba novej MS	2018-2020	X	X	X		Zdroje EÚ
2.1.1.9 Vybudovanie telocvične	2017-2018	X	X	X		Zdroje EÚ
2.1.1.10 Vybudovanie multifunkčného ihriska	2017	X	X	X		Zdroje EÚ, dotácie
2.1.1.10 Vybudovanie detského ihriska	2020-2023	X	X	X	X	Zdroje EÚ, dotácie

2.1.1.10 Vybudovanie vonkajšieho fitness ihriska	2019-2023	X	X	X	X	Zdroje EÚ, dotácie
--	-----------	---	---	---	---	--------------------

Akčný plán prioritnej oblasti: ENVIRONMENTÁLNEJ						
Aktivita	Termín (rok/roky)	Zdroj financovania				Realizácia aktivity viazaná na
		EÚ	SR	Obec	Iné	
3.1. Investície do environmentálnej infraštruktúry a služieb napomáhajúcich zvyšovaniu kvality životného prostredia						
3.1.1.1 Zníženie energetickej náročnosti budov	2016	X	X	X		Zdroje EÚ
3.1.1.1 Realizácia vodozadržných opatrení	2020 – 2023	X	X	X		Zdroje EÚ

7 FINANČNÁ ČASŤ

Opatrenie	Aktivita	Termín realizácie projektu	Náklady spolu	Zdroje financovania				
				ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť HOSPODÁRSTVO								
1.1.1 Investície do infraštruktúry napomáhajúcej zvyšovaniu atraktívnosti podnikateľského prostredia	1.1.1.1 Dobudovanie a inovácie v infraštruktúre a službách v oblasti cestovného ruchu	2016-2023	0,00€					
	1.1.1.2 Podpora diverzifikácie činností v poľnohospodárskej prvovýrobe a spracovateľskom priemysle	2016-2023	0,00€					
Spolu			0,00€					

Opatrenie	Aktivita	Termín realizácie projektu	Náklady spolu	Zdroje financovania				
				ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť SOCIÁLNA								
2.1.1: Investície do infraštruktúry napomáhajúcej zvyšovaniu atraktívnosti prostredia ponúkajúceho inovatívne, moderné a tradičné služby	2.1.1.1 Kúpa stavebných parciel do vlastníctva obce	2016-2020	25 000,00€	X	X	X		
	2.1.1.2 Odkúpenie budovy od Ministerstva vnútra	2016	20 000,00€	X	X	X		
	2.1.1.3 Výstavba nájomných bytov	2016-2017	430 000,00€	X	X	X		
	2.1.1.4 Rekonštrukcia chodníka	2015	40 000,00€	X	X	X		
	2.1.1.5 Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2017	100 000,00€	X	X	X		
	2.1.1.6 Vybudovanie kamerového systému	2017-2018	200 000,00€	X	X	X		

	2.1.1.7 Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2017-2018	150 000,00€	x	x	x		
	2.1.1.8 Výstavba novej MS	2017-2020	300 000,00€	x	x	x		
	2.1.1.9 Vybudovanie telocvične	2017-2018	200 000,00€	x	x	x		
	2.1.1.10 Vybudovanie multifunkčného ihriska	2017	75 000,00€	x	x	x		
	2.1.1.10 Vybudovanie detského ihriska	2020-2023	35 000	x	x	x		
	2.1.1.10 Vybudovanie vonkajšieho fitness ihriska	2019-2023	15 000	x	x	x		
Spolu			1 590 000,00€					

Opatrenie	Aktivita	Termín realizácie projektu	Náklady spolu EUR	Zdroje financovania				
				ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť ENVIRONMENTÁLNA								
3.1.1 Investície do environmentálnej infraštruktúry a služieb napomáhajúcich Zvyšovaniu kvality životného prostredia	3.1.1.1 Zníženie energetickej náročnosti budov	2016	300 000,00€					
	3.1.1.2 Realizácia vodozádržných opatrení	2020-2023	130 000,00€					
Spolu			430 000,00€					

8 ZÁVER

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce predstavuje strednodobý plánovací dokument, ktorý v rámci spätnej väzby reaguje na identifikované slabé stránky územia, potreby územia, výzvy a navrhované možnosti riešenia a navrhuje ciele investície v procese cieleného riadenia miestnej úrovne, ktorého výsledkom bude rozvoj a rast konkurencieschopnej ekonomiky a dopadom vytvorenie vhodných podmienok pre zvyšovanie kvality života obyvateľov obce Pribeník.

Globálne a špecifické ciele v rámci prioritných oblastí boli stanovené na základe výstupov z odborných analýz a identifikovaných potrieb, východísk a možných riešení.

Implementácia programu bude priebežne monitorovaná a hodnotená na základe výstupov a výsledkov realizovaných intervencií.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pribeník implementáciou jednotlivých aktivít prispeje k plneniu cieľov Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022, a taktiež k napĺňaniu strategických rámcov jednotlivých operačných programov schválených na úrovni SR, tvorených cieľmi politiky regionálneho rozvoja na národnej úrovni a nadnárodnej úrovni.

9 POUŽITÉ ZDROJE

1. Štatistický úrad SR
2. Zákon NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014Z.z.
3. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov
4. Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z v znení neskorších predpisov
5. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pribeník
6. Rozpočet obce na rok 2016
7. Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou
8. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022
9. Príloha č.1 Podrobná analýza Košického kraja, PHSR KSK na roky 2016 až 2022
10. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001
11. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2010
12. Stratégia Európa 2020
13. Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020
14. Regionálna integrovaná územná stratégia KSK na obdobie 2014 - 2020
15. Operačný program Kvalita životného prostredia na obdobie 2014 - 2020
16. Operačný program Ľudské zdroje
17. Konceptia územného rozvoja Slovenska, 2001
18. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, 2010
19. Stratégia Európa 2020
20. Politika súdržnosti EÚ pre obdobie 2014 - 2020
21. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
22. Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR
23. Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky
24. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020
25. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
26. Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2014 ZELENÁ SPRÁVA
27. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020
28. Akčný plán pre implementáciu opatrení na zabezpečenie realizácie aktualizovanej Konceptie geoparkov SR.
29. <http://www.muzeum.sk/?obj=mesto&ix=sec>

30. <http://web.vucke.sk/sk/novinky/ako-bojovalo-dargovsky-priesmyk.html>

10 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

atď. a tak ďalej

č. číslo

CLLD Miestny rozvoj vedený komunitou

ČOV čistiareň odpadových vôd

DPH daň z pridanej hodnoty

EAO ekonomicky aktívne obyvateľstvo

EFRR Európsky fond regionálneho rozvoja

EK Európska komisia

EPFRV Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

ES Európske spoločenstvá

EŠIF Európske štrukturálne a investičné fondy

EÚ Európska únia EO ekvivalent obyvateľov

EZ environmentálna záťaž

FO fyzická osoba

FTE ekvivalent plného úväzku

GAEC dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky

gr.k. gréckokatolícky

ha hektár

HD hovädzí dobytok

HDP hrubý domáci produkt

CHVÚ chránené vtáčie územie

IROP Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020

IT informačné technológie

km kilometer

ks kus

KSK Košický samosprávny kraj

LEADER Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale (spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka)

MAS Miestna akčná skupina

max. maximálne

min. minimálne

MPRV SR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

MSP malé a stredné podniky

MŠ materská škola

MŽP SR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

MWt megawatt
napr. napríklad
NATURA 2000 sústava chránených území členských krajín Európskej únie
NFP nenávratný finančný príspevok
NN nízke napätie
n.o. nezisková organizácia
NPR národná prírodná rezervácia
NSRV Národná sieť rozvoja vidieka
o.z. občianske združenie
OP ĽZ Operačný program Ľudské zdroje
OZE obnoviteľné zdroje energie
PMO pamiatkový objekt
PO právnická osoba
PRV Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2014 - 2020
PZ policajný zbor
resp. respektíve
RIÚS Regionálna integrovaná územná stratégia
ROEP register obnovenj evidencie pozemkov
SHR samostatne hospodáriaci roľníci
SK Slovensko
SK NACE rev. 2 štatistická klasifikácia ekonomických činností
SODB 2011 Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2011
SŠ stredná škola
SR Slovenská republika
STL strednotlaký plynovod
ŠR štátny rozpočet
TKO tuhý komunálny odpad
TTP trvalé trávne porasty
UIPŠ Ústav informácií a prognóz školstva
ÚZPF Ústredný zoznam pamiatkového fondu
VZN Všeobecne záväzné nariadenie
ZŠ základná škola
ZUŠ základná umelecká škola
ZZS RZP záchranná zdravotná služba, rýchla zdravotnícka pomoc
ZZS RLP záchranná zdravotná služba, rýchla lekárska pomoc
ŠÚ SR Štatistický úrad Slovenskej republiky
VCR vidiecky cestovný ruch

VTL vysokotlaký plynovod

VÚC vyšší územný celok

Z. z. Zbierka zákonov

ŽoNFP žiadosť o nenávratný finančný príspevok